

VIII. Quod Inquisidores haereticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuo se possint ab excommunicatione absolvere, & in irregularitatibus dispensare, à quibus per Piores eorum Ordinis absolvi possent.

Edita A.D. 1261. U R B A N U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hereticae pravitatis in Regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Ihesu Christi. Regis Aragonum, deputatis à sancta Sede Apostolica, & in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ecclesiæ In- §. 1. **U**T negotium fidei valeatis liberius promovere, quicquid eorum mutuo se absolvendi ab excommunicatione, & irregularitate incurrere aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurrisse, quia propter injunctum vobis Officium ad Piores vestros de levi super hoc recurrere non potestis, mutuo vos super his absolvere, juxta formam Ecclesiæ, & vobiscum auctoritate nostra dispensare possitis, in casibus in quibus dictis prioribus, ut dicitur, est ab Apostolica Sede concessum. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum apud Montem Fiasconem, 11. Nonas Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV.
ANNO DOMINI M C L X V.

Clemens IV. Guido Grossus ante vocatus, Episcopus Sabinus, Patre Fulgidio, in Gallia Narbonensis vico S. Egidii ortus, ad Rhodani ripam, Creatus Perusii Nonis Februarii, anno salutis 1265, coronatus Viterbii, 8. Kal. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menses novem, dies 25. Obiit Viterbii anno salutis 1268, 3. Kal. Decemb. & sepultus est in Ecclesia S. Mariae ad Gradus. Vacavit sedes annos 2, menses 9, dies 3.

I. Quod Fratres Prædicatorum Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, in temporalibus succedere possint, prout si in seculo permanerent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cuius Bullam non posui. Alia autem de

eisdem Minoribus plenè notata sunt ad const. 5. Hon. III. Solei, sup. Provo de Prædicatoribus notari in ejusdem Honor. const. 2. Religiosam, sup.

C L E M E N S E P I S C O P U S, Edi-
tus Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Ministeri & Fra-
tribus Ordinis Prædicatorum, necnon Ministerio Generali
Ordinis Fratrum Minorum: Salutem, & Apostolicam
benedictionem.

BENTU divini numinis, cuius Ex-
cultui sub sacra vestra Religionis
observantia studetis mente devo-
tissima deservite, votis veltris li-
benter anniimus, & petitiones
vestras in his qua dignè depositis,
favorabiliter exaudimus.

§. 1. Ex parte siquidem vestra Consi-
fuit propositum coram nobis, quod nonnulli Prælati, priu-
Clerici, & Laici in diversis Mundi partibus constituti,
aerentes vos Mondo fore mortuos, nec valentes pro-
primum possidere, vos occasione hujusmodi à quibuslibet
successionibus excludere moluntur.

§. 2. Quare pro parte vestra fuit nobis humilius Sup-
plicatum, ut ne contingat vos propter hujusmodi presum-
ptionem talium, aliquod incurtere documentum, con-
gruonem remediū adhibere paterna diligentia curaremus.

§. 3. Nos itaque vestris petitionibus benignius atten-
dentes, auctoritate Apostolica declaramus, quod vos in
temporalibus bonis, in quibus succederetis in seculo
existentes, licet possitis succedere, & bonorum ipsorum
possessionem appetchendere, ac vendere liberè bona ip-
sa, eorumque pretium in utilitatem vestram convertere,
prout vobis melius videbitur expedire.

§. 4. Universas autem interdiili, suspensionis, & ex-
communicationis sententias, quas contra presentis de-
clarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit,
decernimus irritas & inanées.

§. 5. Nulli ergo, &c. Si quis autem hoc attentare
presumperit, &c.

Dat. Perusii, 1. Idus Februarii, Pont. nostri anno 1.

Privilegia fratrum Militum Hospitalis S. Lazari
Hierosolymitani.

Amplioribus decorata est indulxit hac Militia, ut vi-
dere est infra in Pio IV. in const. 95. Inter assiduas,
& Pio V. const. 28. Sicusi, ubi plenè notabo.

C L E M E N S E P I S C O P U S, Edi-
tus Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Archie-
piscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus,
Prepositis, Decanis, Archipresbyteris, & aliorum Ecclæ-
siarum Prælati, ad quos ista litera pervenerint: Salutem,
& Apostolicam benedictionem.

Cum dilectis filiis, Magistro & Fratribus Militia Causa
Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani fuerit à feci-
record. Innocentio Papaæ prædecessore nostro indultum,
& à nobis postmodum confirmatum, ut semel in anno
recipientur in Eccles. ad eleemosynas colligendas: qui-
dam autem vestrum avaritiae ardore succensi, Contra-
fratrias suas Confraternitati illorum eadem die ipsorum
adventus præponunt, ut sic Fratres ipsi confusi, aut ni-
hil exinde, aut modicum consequantur.

§. 1. Quia igitur hoc est indecens, & in contemptum
Dei Ecclesiæque Romanae redundant, prædecessoris ip-
suis vestigiis inhærentes, universitati vestra per Apo-
stolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus
cum Fratres ipsi loca vestra pro eleemosynis colligendis
accederint, benignè recipiant, & honestè tractetis, eos-
dem ipsis Ecclesiæ vestris admonere populum, & ele-
emosynas querere permittatis, Confratrias quas facere
potestis quotidie, ipsorum Confratris, quæ semel in
anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occasione illa-
rum, eleemosynæ pauperum Christi depereant, & impe-
diantur opera pietatis.

§. 2. De

CLEMENS QVARTVS.

139

- oppressio-*
nus & im-
mēditis de-
penduntur.
- Respira-*
tior reci-
pessint.
- speluncar-*
bus.
- opti- fons*
in- latius
in Pio
in rurib.
- una alia*
centis
- ponentes*
stantes,
mentur.
- ritus in*
Eccl-
episcopatu-
sationes pos-
te pos-
- tem-*
perdi-
- §.2. De parochianis autem viris, qui domos illorum invadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis molestis opprimunt fratres ipsos, & tam deposita, quam res decipiunt eorumdem, cum exinde querimoniam posuerint coram vobis, tam dicticam eis justitiam faciatis, & ita iura eorum defendere & manuteneare cureatis, quod ipsi ad vos pro defectu iustitiae sepe recurrere non cogantur, & nos sollicitudinem, & obedientiam vestram debeamus merito commendare, vosque beneficiorum quae in sancta domo illa sunt, participes existatis.**
- §.3. Præterea, liberas & absolutas personas, quae dum eorum in sanitate vel infirmitate pertent, liberè & sine molestia recipi permittatis ab eis, nec ipsos super hoc reciproceti aliquatenus impeditur.**
- §.4. Illud etiam non mediocriter movet nos, nec modicum Ecclesie derogat honestati, quod quidam vestrum contra institutiones sanctorum Patrum in Bodoniensi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipsorum corpora quin decedunt, nolunt sine pretio sepeliri. Unde quia tam prava exactio, & iniqua non est aliquatenus toleranda, in obedientia vobis virtute precipimus, ut nullo modo à Fratribus & personis praeditis vel altis, pro sepultura quicquam exigere, vel accipere, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotione vobis contulerit, attentatis: sed absque ullo pretio sepeliat corpora mortuorum, ut si quis alterius hoc attentaverit, taliter advertatis in eum, quod similia non presumat.**
- §.5. Ad hanc, præsentium vobis auctoritate precipimus, ne ab eis contra tenorem privilegiorum Apostolicæ Sedis, de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium saorum, nec de ipsis animalibus decimas exigere presumatis.**
- §.6. Ceterum autem Oratotia, vel Cœmeteria, secundum quod eis est beneficium privilegiorū Ecclesie Romanae concessum, duxerint construenda, vos Fratres Archiepiscopi & Episcopi eis, pro se, & familia sua tantum, Oratoria orantibz dedicare, ac Cœmeterium benedicere procuratis, nec aliquis vestrum contra tenorem privilegiorum ipsorum id impeditre audeat aliquatenus, vel turbare.**
- §.7. De cetero quoque, Fratres seu milites, ac Donatores militia præfati Hospitalis in vestris Episcopatus constitutos, qui Crucem & divinum habitum deponunt, & qui per illecebras simul & vitorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus suis contumaces & rebellibus existunt, & bolinas detinent contra voluntatem ipsorum, moneatis instanter, & pro officiis vestri debito compellatis, ut habitum depositum reallumentes, in obedientia Praælatorum suorum devotè & humiliter perseveret, & bolinas, sive alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumant. Quicunque autem mandatorum vestrorum extiterint contempentes, excommunicationis sententia eos compellatis, quam faciaris usque ad satisfactionem condignam in violabilitate observari. Præterea, quicunque beneficia persolverint annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, septimam partem injunctæ sibi penitentie relaxamus.**
- §.8. Apostolica quoque auctoritate ob reverentiam ipsius venerabilis Hospitalis sanctimus, ut his qui eorum Fraternitatem asseruerint, si forsitan Ecclesie, ad quas pertinent, à divinis Officiis fuerint interdicti, ipsosque mori contigerit, sepulturam Ecclesiasticam non negetis, nisi excommunicati vel nominatim fuerint interdicti, aut etiam publici usurarii, tunnulando deferre ad Ecclesias hujusmodi Hospitalis, & oblationes tam pro eis, quam pro aliis, qui in eorum Cœmeteriis requiescent exhibitas, sive alicuius judicis præjudicio retinere. Hoc etiam addito, ut receptiones Fraternitatis ejusdem, seu etiam Collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub B. Petri & nostra protectione consistant.**
- §.9. Adjicimus insuper, ut hi eorundem fratrum qui ad easdem fraternitates missi fuerint, vel collectas, in quamlibet Civitatem, aut Castellum, vel vicum, aut alium locum devenierint, si forte locus ille fuerit divinis Officiis interdictus, in eorum jucundo adventu semel aperta Ecclesia annuatim, excommunicatis & nominatim interdi-**
- ctis exclusis, divina ibi Officia celebrentur, salva in omnibus supradictis declaratione Concilii generalis.
- §.10. Ad maiorem quoque mercedis vestrae Iusso publ. nihilominus ut supra mandando precipimus, quatenus hanc congre- hanc nostram Constitutionem per patochias vestras nuntiari propriis literis faciatis.**
- §.11. Mandamus etiam ut si qui de Clercis Ecclesia- Clericis Hos- trum vestrum, praediti Hospitalis Fratibus cum li- pitali servire centia Praælati & Capituli sui, sponte ac gratis per an- possint. num vel biennium decreverint deservire, nequaquam impediatur.**
- Dat. Perusiae, 5. Kal. Maii, Pont. nostri anno 1.
- Dat. P. A. 1.
die 27. Apr.
- Declarations Statutorum (quae Charta Charitatis appellantur) Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, aliæque ordinations pro ejus bono regimine.**
- Nonnullas reformationes ejusdem Ordinis ediderunt etiam alii successores Pont. quas tibi indicavero in Greg. XII. const. 18. Superna.**
- C L E M E N T S E P I S C O P U S , edita Anno 1264.**
- Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis metaphora non indigne describitur, cui diversatum ille proprietatum conformis non immerit comparatur. Hic est enim fons horrorum irriguus, certe- fons rigans Religiones & Ordines, ac in ipsis expletis sa- militaris & lutaribus securitatis. Hic est fons amarus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, inde- fundatus fons, & honestatis profectus, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis metaphora non indigne describitur, cui diversatum ille proprietatum conformis non immerit comparatur. Hic est enim fons horrorum irriguus, certe- fons rigans Religiones & Ordines, ac in ipsis expletis sa- militaris & lutaribus securitatis. Hic est fons amarus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, inde- fundatus fons, & honestatis profectus, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- multos fecit**
- professus**
- P**artus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solem que conversus, in aquas pluitas redundavit, Cisterciensis est Ordo prælucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humili abjectione habitus, tenuitate substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fonte multos fecit.
- Ordo Cisterciensis in hu-**
- ritus**
- O**riginis & fundatus
- mult**

Sathanide §. 1. Licet autem Ordo praedictus ex charitatis ordinatione firmissimus, & ut castorum acies ordinata terrimare non possit, continetur in spiritualis pugna proinceps desudans, contra hostes spiritus pugnare didicerit, & ipsos etiam expugnare, adhuc tamen Sathan cibrum suum moveat non desinit, sed ipsum moveat & excutit, expectans & expetens, ut excutiat filios excusorum. Adhuc hostis antiquus peculiarem Domini populum (religiosos videlicet) Dominum contemplationis speculatione videntes, & specialiter in ejus partem allumptos non cessat impetrare, sed totis fatigat viribus, vatis conatur insidiis diversis in illos conatus insilit, ut ipse a participio gaudii cœlestis exclusus, in eis jucundè habitantibus, unius moris in domo charitatem vulneret, unitatem separaret, ipsosque separatos in ejusdem pugna confundit debiliores efficiat, & ab eis jucunditatem unanimitatis excludat, hoc ipsum insidiosè molitus in personas præfati Ordinis his diebus, inter ipsas super diversis artibus discordarum excitata materia, lictum satis seminibus, & jactis seminariorum jurgitorum.

Hic autem Pont. ad praelectionem, infra scriptas declaratio- nes affert. §. 2. Nos autem ipsius Ordinis sanctitatem & claram famam, cuius odor sicut agri pleni suavitatis, cui Dominus benedixit, totam replet Ecclesiam, singulari zelatus affectu, ne vel ipsius sanctitas talibus nutaret insultibus, vel famæ claritas detractorum linguis exposta turbaretur, sed singula in eodem ordine locuti ut præmitur, decenter lottita retineant, sicque contra prædicti Sifara impetus dimicetur, & ipsum facilius juxta Debboræ canticum, stella in suo curru & ordine manentes expugnent, principiis putinibus obstantibus, exortam in eodem Ordine super articulis prædictis dissensionis materiam, vitatis litigiorum anfractibus, & exclusis Advocatorum tumultibus, Lalubris & celeris subscriptæ provisionis nostræ compendio incidentes, nunc antiqua ipsius Ordinis statuta interpretationis juvando remedio, nunc eadem Apostolica auctoritate firmato, nunc etiam quædam nova de unanimi consensu Cisterciensis, & quatuor infra scriptorum primorum, ac aliotum Abbatum, & quamplurimatrum personarum ipsius Ordinis in nostra constitutarum praesentia statuendo.

Declaratio ordinacionis Ordinis, sive Charta Chartistatis circa electionem Abbatum. §. 3. Licet igitur continetur in Charta prædicta, quod si qua domus ejusdem Ordinis Abbatie proprio fuerit destituta, major Abbas, de cuius domo domus illa exivit, ordinationis ejus habeat omnem curam, donec in ea Abbas alius eligatur: domui autem Cisterciensi, quia mater est omnium, dum proprio Abbatie caruerit, quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, de Pontignaco, de Claratavalle, & de Motimundo, provideant, & super eos sit cura dominus illius, donec electus Abbas in ea fuerit status: hoc tamen ex usu & consuetudine dicti Ordinis generali sic interpretandum duximus, ut videlicet administratione vacantis Monasterii remanente penes Conventum ejusdem, si qua forsan emerenter difficultia, propter qua vel Cisterciensis ad dictos primos quatuor, vel aliorum Monasteriorum Conventus ad suos Abbates duxerint recurrentem, Abbates ipsi curam & diligentiam habeant in consilio & auxilio postulatibus, prout eorum requireret necessitas iurisdicendi. Et licet administrationem penes singulorum Monasteriorum vacantium conventus dixerint secundum morem servatum hactenus remanere, sigillum tamen prædicto Monasterio Cisterciens, eo vacante, Prior ipsius custodiat consignatum & clausum, sicut hactenus fieri consuevit. In aliis vero Monasteriis vacantibus, sigilla eorum Abbates signillis aliorum Abbatum signata teneant, & inclusa.

Alio decla- ratio circa tandem elec- tionem. §. 4. In Charta etiam hujusmodi continetur, quod domo qualibet ejusdem Ordinis Abbatie proprio ut prædictus destituta, electionis die præfixa, etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuerit, advocetur, & consilio ac voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Monachi domus illius: Ad electionem autem Cisterciensis Abbatis præfixa & prænotata die ad minus per quindecim dies, ex Abbatibus, quorum domus de Cistercio exierunt, & ex aliis quos moverint prædicti Abbates, & fratres Cisterciens, id meos, convocentur. Et congregati in nomine Domini Abbates & Monachi Cisterciens, Abbatem elegint. Si per quo contentione orta, quod id non servabat-

tur juxta ipsius Chartæ tenorem: Nos attendentes quod quanvis ab antiquo per Abbates dicti Ordinis ita fuerit ordinatum, id tamen in defutudinem abiit, & jam de communi consuetudine soli Monachi vacantis Monasterii vocem in electione Abbatis habere noscuntur, hujusmodi consuetudinem volumus & præcipimus observari, eam laudabilem & rationabilem judicantes, cum ad jus commune reduxit, quod fuerat contra juris communis regulas constitutum. Ita quod ea que de vocandis aliquibus Abbatis, quorum domus de Cistercio exierunt, quod quidem de Abbatis hactenus est servatum, & cetera que de vocatione hujusmodi quoad Cisterciens, necnon quoad alia ejusdem Ordinis Monasteria in Charta, ut præmititur, continentur, eadem tam in ipso Cisterciens, quam in aliis Monasteriis inviolabiliter obseruentur. Licet enim prædicti sic vocandi vocem in electione non habeant, eorum tamen presentia posset esse multipliciter fructuosa.

§. 5. Ceterum quia circa electionem Abbatis prædicti Monasteri Cisterciensis fuit ab aliquibus dubitatum, an possit ex usu aliquo tolerari, quod circa Cisterciens, electionem retroactis temporibus est obtutum, videlicet ut Cisterciensis electus, si ejus electio fuerit in concordia celebrata, administrare valeat, etiam à nemine confirmata, & sine confirmatione aliqua curam habeat animarum: Nos ad hujusmodi dubitationem in perpetuum amovendum, statuimus, ut in Monasterio Cisterciens, celebrata electione concordi secundum morem hactenus observatum, electus prædicto modo concorditer eo ipso verus sit Abbas Cisterciensis, & administrandi licentia, curaque animarum habeat, ac in omnibus pro vero Abbatie perinde habeatur, ac si à Sede Apostolica confirmationis beneficium habuisset, à qua ipsum intelligi volumus & statuimus confirmatum. Licet autem idem Abbas Cisterciensis prædicto modo auctoritate Apostolica confirmetur, nihil tamen depereat per hoc ejusdem Ordinis libertatis, quæ circa cessionem, & motionem Abbatis ipsius idem Ordo dignoscitur habuisse, quamque ipsi Ordini manente volumus illibatam.

§. 6. Et quia prædictus Ordo in multa simplicitate fundatus, proficit laudabiliter in eadem, nos circa electiones in Monasteriis ejusdem Ordinis faciendas, sic personas ipsius Ordinis præcedere toleramus, sicut hanc processerunt, necessitatem servando, solemnitates seu formas contentas in generali Concilio eis de gratia remittentes.

§. 7. Ordinamus autem quod in majoribus Abbatii generationem habentibus, cum vacaverint, quindecim dierum ad minus ad eligendum terminus assigetur. Et Prior, Superior, ac Cellarius vacantis Monasterii convenienter de electoribus, quos idem Prior, postquam de ipsis convenerint, in Capitulo nominabit. Abbates vero, vel Visitatores nullum nominent electorem, nec electoribus prædicto modo creatis, simul vel sigillatum aliquod dent præceptum, nisi quod in publico eis injungant arduus, ut secundum suas conscientias provideant vacanti Monasterio bona fide. Nec alicuius vacatis Monasterii Abbas sibi nominari postulet electores, antequam in Capitulo nominentur. Nec aliquem ex congregatis ad eligendum electoribus ad se vocet, nec verbo, vel scripto, aut signo, vel eorum alicui suam insinuat voluntatem, nec electioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat, per quod electorum impedit libertatem. Electam quoque personam, si sufficiens & idonea vacanti Monasterio fuerit, non refutet. Et qui contra fecerit graviter puniatur. Nec aliquam personam amoveat ab officio, vel de Monasterio ejiciat, ipsius vacatione durante.

§. 8. Insuper statuimus & ordinamus, quod in Ordine prædicto juxta morem laudabilem hactenus observatum, annis singulis generale Capitulum celebretur, in quo vigintiquinque Definidores statuantur, hoc modo. Abbas Cisterciensis tanquam Pater primus nominet quatuor Definidores de generatione sua speciali, quos Idoneos esse crediderit ad definitionis Officium exercendum. Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, scilicet, quilibet eorum de generatione sua, quinque dicto Abbati Cisterciensi, seorsum vel eorum alii nominabit. Ex quibus quinque Abbas Cisterciensis, uno prætermisso, quatuor eli-

gat,

CLEMENS QVARTVS.

161

gat, quos sufficienes esse crediderit. Et sic viginti Definitores erunt suis quatuor cum ceteris numeratis. Quos & predictos quatuor primos Abbates idem Abbas Cisterciensis in Capitulo die secunda Capituli nominabit, & Definitores instruet, & ipsi cum eis vigeſimiquintus erit. Si quis vero ex predictis quatuor primis Abbatis bus tunc non fuerit in hujusmodi Capitulo, idem Abbas Cisterciensis de generatione absentis assumet quatuor Definitores, quos idoneos estimabit. Ut autem predicti Cisterciens. & quatuor primi Abbates Deum habentes pro oculis, odio & amore, ac personarum acceptance postpositis, bona fide procedant, eosque qui nunc sunt, & futuros in posterum ad haec fideliter obſervanda, sub attestatione divini iudicij, & in virtute obedientia Apostolica Sedi debitis obligamus.

§. 9. Ordinantes & statuentes quod literæ missæ Capitulo Generali, personæ infamiam continentes, legantur coram Definitoribus Ordinis supradicti.

§. 10. Et quod Judices dati ab eodem Capitulo non subdelegent alii vice suas.

§. 11. Definitores quoque Capituli non revocentur præter voluntatem Definitorum in loco residentium consueto.

§. 12. Statuta de cetero facienda non obligent nisi in sequentis anni Capitulo confirmentur.

§. 13. Et per Definitores nihil definitur prius in Capitulo non notatum. Stetut sententia majoris partis eorum. Cumque ipsorum sententia in discordiam veniret, Abbas Cisterciensis reputabitur pro duobus.

§. 14. Definitores vero nominati protestabuntur in Capitulo stando per juramentum in verbo Sacerdotis, quod injunctum sibi ministerium ad honorem Dei, & utilitatem d. Ordinis fideliter exequentur.

§. 15. Hoc etiam ipse Abbas Cisterciensis sedendo facere teneatur.

§. 16. De notandis autem his; quæ contra memoratum Abbatem Cisterciensem dicta fuerunt in Capitulo, ita sicut in eas confimili de alio notaretur.

§. 17. Eleemosyne vero quæ mittuntur Capitulo generali, recipiantur per duos Abbates, quorum unus per eundem Abbatem Cisterciensem, & alius per predictos primos quatuor Abbates ponantur de cetero alternatim, ita quod quilibet de ipsis illum ponat secundum suum ordinem vice sua.

§. 18. Denique ne in Ordine predicto aliqua possint spinæ subterfere vitiorum, præcipimus prædictum Cisterciensem Monasterium ab eisdem primis quatuor Abbatis annis singulis visitari. Et, nisi de alio die Abbas Cisterciensis cum eis convenerit, in festo B. Mariae Magdalena fiat hujusmodi visitatio annuatim. Nec dicto Abbat Cisterciensis diem mutare condicam sine causa rationabilis & urgente, quam si ei supervenerit, intimet eisdem primis quatuor Abbatis in tempore opportuno, per se vel per nuntium, cum quo iudeum Abbates de die subroganda tractare valeant, & etiam convenienter. Qui si cum nuntio concordare nequierint, ipsimet dient statuant, sive terminum competentem, & eidem Abbat Cisterciensis per eundem nuntium vel alium intiment, prout viderint expedire. Quæ omnia dicti primi quatuor Abbates bona fide & absque aliqua captione facere teneantur. Sanè cum predicti quatuor Abbates Cisterciensem visitabunt, Abbates & Monachi socii Visitatorum ipsorum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quam etiam Conversorum, vocem liberam habeant, licet aliquando prout feretur eis fuerit dengata.

§. 19. Si quid autem in persona Abbatis, vel in aliis in eodem Monasterio crediderint reformadum, id eidem Abbat suggerent, hoc est cū reverentia & honestate dicant, ac eum benignè moneant &hortentur, ut id emendet in se, vel in alius faciat emendari. Quod si facere forte noluerit insolenter, vel distulerit negligenter, servetur quod in eadem Charitatis Charta continetur expressè. Videlicet, ut iudem quatuor primi Abbates, sub cetero- rum Abbatum nomine usque quater, ut corrigitur ipse, & alios corrigeret cureret, adiungent: & cetera quæ de causa aliter facere compellantur, causam hujusmodi te- alias Abbatis in eadem Charta dicuntur, si incorrigi-

biles apparuerint; circa eum studiosè adimplent. Excepto quod si sponte cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud jam visum fuerit expeditari non posse, in Conventu alio, convocatis Abbatis qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum virum inutilem ab officio suo deponant. Conventum autem alium intelligimus corundem Abbatum concordem redditum ad processum hujusmodi faciendum in aliqua ejusdem Ordinis Abbatis. Eo circa punitiōnē Cisterciensis Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios infessus est statutum.

§. 20. Ne vero Visitatores Monasteriis ad quæ causa visitationis accesserint, nimis onerosi existant, statutus & ordinamus, quod majores Abbates cum visitavent, decem evicationibus sint contenti. Monachi vero qui ad visitandum mittuntur, cum Abbat sibi associato senarium evicationum numerum non excedant. Qui autem aliter ex aliqua causa fecerit, prædictum numerum excedendo, veniam inde petat in sequenti Capitulo generali. Abbatis vero; vel Visitatoribus cum ad aliquod Monasterium visitandum accesserint, in locis duntaxat tutis, & temporibus pacatis, nullus de Monasterio ipsi occurrere, vel post visitationem eos deducere teneatur. Nullus insuper Abbas, vel etiam Visitator, in Cellariis & Domibus; in Castris & Villis, non habentibus rura & vineas; ex quibus possit hospitalitas exhiberi, sibi provideri postulet vel occurri. Ne aliquis teneatur ibidem transeunibus occurrere, vel in aliquo providere. Visitatoribus quoque, seu aliis personis predicti Ordinis, nunquam plus quam duas piantas piscium ministrantur, nec de pluribus presumat comedere, cui forte fuerit ministratum. Carnibus, nisi forsan in casu secundum regulam concessio, exclusis omnino, & ipsorum eu penitus interdicto, & tunc ille solummodo comedat, quem hujusmodi casus attinget.

§. 21. Abbates & Visitatores in visitationibus officiales amovere poterunt, quos ex certis causis noverint Quando officiales removendos. Ita tamen quod causas depositionum vel motionem Abbat proprio, vel Priori, aut Locum tenenti, si Abbas forte defuerit, prius ostendant. Quod si proprius Abbas, vel Prior accusatum apud Abbates, vel Visitatores sufficienter excusare poterit, de plano sine strepitu, & in ipsa visitatione Abbates & Visitatores benigne hujusmodi excusationes admittant.

§. 22. Nullus vero Monachus, vel conversus emitatur ad aliam domum, cujus culpa sine gravi damno, vel scandalo in domo propria poterit emendari, & qui emitendi fuerint, de quatuor aut quinque seniorum domus consilio emitantur. Qicumque vero aliquem aliter emiserint, omni sexta feria jejunent in pane & aqua, donec emissus fuerit revocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo proposito revocandi eundem.

§. 23. Et licet Abbates seu Visitatores deputati ab eis, secundum formam predicti Ordinis, audire possint statum domorum & personarum in visitationibus publicis, vel privatim, tamen super his, que sibi privatim suggesta fuerint, non procedant ad punitionem personarum, nisi prius coram accusato in praesentia quatuor, aut quinque seniorum domus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano & sine strepitu videant si sint vera, & si super eis ad punitionem fuerit procedendum.

§. 24. Potro ut Visitatio in charitate procedat, nulla de cetero in Ordine predicto exactio, subventio, vel collecta (salvo statuto in eadem Charta Charitatis contento) petatur vel fiat, à quocumque Abbat, vel Visitatore, sive sit Abbas, sive sit Monachus, nec aliquis recipere donum suspectum attinet. Illi tamen qui mittuntur, vel ibunt ad Religiones remotas gratia visitandi, poterunt moderare necessaria recipere ab illis, qui eis ex charitate ac mera liberalitate, & sine sui gravamine voluerint subvenire. Qui vero contra haec aliquid tecum resipuerint, graviter puniantur.

§. 25. Sanè Visitatores visitationes suas ultra triduum continuum non protolent. Quod si ex justa & manifesta perficiantur, & tunc in regionibus remota- & sparsis dantibus.

Bullar. Mag. Tom. I.

O 3 §. 26. Cate

Deponentes §. 26. Ceterum ut circa depositiones Abbatum, via
Abbatum si malitiis præcludatur, statim, ut quicumque Abbatem
gratificare seq. aliquem deposuerit, causam depositionis, & processum
Capitulo, & habitum circa ipsam, per literas suo, & Abbatum qui de-
positioni eidem interfuerunt, sigillis signatas, in sequenti
depositio-
nibus justitia
judicabunt.

Capitulo generali, nullo etiam requirente vel procla-
mant, insinuate, ac exponere teneatur. Dicti etiam Ab-
bates si presentes fuerint, processum depositionis ejus-
dem, & an de consilio eorum sic fuerit processum, expo-
sant, & tunc generale Capitulum, utrum depositio justa,
vel injusta fuerit judicabit. Quod si predicti Abbates
presentes non fuerint, hoc ipsum per suas patentes lite-
ras generali Capitulo explicitè attestentur. Et omnes
predicti supra suas conscientias hoc facere teneantur.

Abbates ex
causa his
expressis dñ-
taxar deponi-
posse.

§. 27. Et ut in Abbatibus predicti Ordinis subthaha-
tur materia delinquendi, nec ipsi conqueri valent, per
corum Abbates se indebet fore gravatos, statim postquam
ordinamus, quod Abbas subiectum sibi Abbatem depo-
nere debeat pro causis dñtaxat inferius annotatis, vide-
licet pro hæc: pro simonia manifesta, pro immunditia
carnali: pro dilapidatione sui Monasterii, enormiter alien-
ando, vel dissipando bona: pro furto, homicidio, gravi
fortilegio, solemnni perjurio, pro confipacione, & si falla-
rius fuerit literarum Summi Pófificis, vel S.R.E. Cardi-
nalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis
supradicti; & si contra communia instituta ipsius Ordini-
nis privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti pre-
sumptuerit impetratis. In aliis autem causis superioribus non
expressis, injungat eis Abbas, vel Visitator, ut veniam
petat in sequenti Capitulo generali, ad arbitrium ipsius
Capituli per depositionem, vel aliter puniendus.

**Deponens-
tis Abba-
tem, panam
talionis in-
currit, &c.**

§. 28. Depositus autem à regimine Abbatia, si senten-
tia depositionis sua apparuerit injusta, ex ordine, & ex
causa restituatur per generale Capitulum, & deponens
ibidem recipiat talionem. Si vero circa hujusmodi depo-
sitionis sententias in modo tantum, vel in ordine sit erra-
tum, causa depositionis legitima existente, tunc non resti-
tuatur depositus, & deponens circa depositionem ad ar-
bitriū dicti generalis Capituli puniatur. In casibus quo-
que in quibus pœnitentia infamia remanet, de-
positus ineligibilis sit omnino, sed in illis in quibus post
peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, postquam
imponit pœnitentiam peregerit, eligibilis habeatur.

**Nemo Ordini-
num obligare
possit.**

§. 29. Et quia per obligationes ipsius Ordinis multa
posset idem Ordo incurtere detrimenta, statuimus, & ordi-
namus, & providemus, quod nullus predictum Ordini-
num valeat obligare.

**Predicta in-
violabilitas
obseruantur,
& singulis
annis in
Cap. gen. re-
dicuntur.**

§. 30. Præmissa igitur qua pro utilitate, honore, ac sta-
tu prospéro dicti Ordinis duximus statuenda, universa
& singula in perpetuum ab universis personis ipsius Ordini-
nis inviolabilitas observari præcipimus, & ne tradan-
tur oblivioni, vel neglectui, habeantur in generi. Capit.
annis singulis recitari. Nulli ergo, &c. Si quis au-
tem, &c.

**Dat. P. A. 1.
die 9. Iun.**

Datum Petrusi, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri an-
no primo.

IV. De auctoritate & facultatibus Ministri Generalis, & aliorum Prelatorum Fratrum Minorum Con- ventualium Ordinis S. Francisci, nonnullisque gratiis & privilegiis ejusdem Ordinis.

**Aliam gratiarum concessionem dedit Sixti. IV. inf. in
sua constit. 6. Regimini. Pro quarum omnium mode-
ratione, attendenda est Bulla 22. Leonis X. Dum in-
tra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de
Regularibus. Sed postea alia privilegia clargitus
est Pius V. in sua constit. 11. Unum ad uberes, ubi
notabo. De regula autem & aliis hujus Ordinis ple-
nè dictum est sup. ad const. 5. Honor. III. Solet, ubi
addidit.**

**Ezra A.D. C. L E M E N S E P I S C O P U S,
Sacerdos Scerorum Dei: Dilectis filiis Generali & Provin-**

cialibus Ministris, ac universi Fratribus Ordinis Mino-
rum: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Virtute conspicuoꝝ sancti vestri Ordinis professores, Præmis-
tis
Ministri
generalis
tim et
liberi
mem re
Tua de
eligenie
etiam
Trid. l
cap. 6
qui contemplationi Coelestium ferventer invigi-
lant, & pia vita studio sine intermissione desudant, de-
cet per Apostolicæ circumspetionis auxilium sic pro-
vidè dirigi, & sollicitè confoveri, ut alienus prætextu
calumniæ nullum interna pacis excidium, nullumque
Religiō status perferant detrimentum, sed in his ro-
bur & vigorem habeant, quæ per cultum divini nomi-
nis devotis & quietis mentibus invalescent.

§. 1. Hinc est quod, quum sicut nobis exponere cu-
rastis, tu fili Generalis Minister & prædecessores tui,
juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam ha-
bentes, & à Sede Apostolica toleratam, statim postquam
electi secundum predicti regulam & constitutiones Ord-
inis exitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, ministe-
rii Officium plenè ac liberè in omnibus exercentes, ii-
demque fratres vobis devotè & humiliter obedient, Ministri
generalis
tim et
liberi
mem re
Tua de
eligenie
etiam
Trid. l
cap. 6
ac intenderint reverenter; & in eadem regula sit ex-
pressum, ut Generalis Minister qui pro tempore fuerit, à
ministerii officio amoveri valeat à Provincialibus Mi-
nistris & Custodibus in generali Capitulo congregatis.
Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de
vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum à Sede
approbatum eadem, honestate floridum, præclarum
scientia, & virtute fecundum, privilegio Apostolice
gratia attollere singulari, vestris supplicationibus in-
clinati, devotioni vestra, ut successores tui, fili genera-
lis Magister, qui erunt pro tempore statim postquam
electi secundum regulam & constitutiones fuerint su-
predictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Generales Mi-
nistris effecti curam animatum fratrum ipsius Ordinis
plenè habeant, & liberè gerant, ipsosque fratres austro-
titate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordin-
ne agere valeant, quæ ipsi Ministri & Definitores ad
hæc electi juxta predictas constitutiones eidem Ordini,
& fratribus secundum Deum viderint expedire, aliasque
possint Officium ministerii licite in omnibus exercere.
Idemque fratres tibi generali Ministro & successoribus
ipsis, devotè ac humiliter obedient & intendant.

§. 2. Et ut prædicti successores, & tu generalis Minister à Temo-
Provincialibus Ministris & Custodibus secundum regu-
lam & constitutiones ipsius Ordinis absolvì & amoveri
possitis, auctoritate Apostolica indulgemus, ratum ha-
bentes & firmum quicquid super præmissis per te gene-
ralis Minister, dicto que prædecessores fratres & Defi-
nitores factum & observatum est hactenus, concessa ti-
bi exequendi Officium ministerii, quoad præmissa om-
nia & alia, libera facultate.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Provin- Vocatio
longe di-
tions res-
non cun-
dum
cialium Ministrorum ipsius Ordinis, fratribus, qui de-
bent electionem hujusmodi celebrare, quum eos fre-
quentier de remotis partibus oporteat convenire, tem-
pus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in
hac parte juris hujusmodi regulis coarctentur.

§. 4. Custodes verò & Guardiani, qui secundum sta- Custodi
tim in
administ-
ratio
tuta ejusdem Ordinis alterum quam per electionem insti-
tuuntur, post ipsam institutionem, seu provisionem de
ipsis factam, curam animatum fratrum sibi subditorum
ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare ac solvere pos-
sint juxta ipsius Ordinis instituta.

§. 5. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum Lettera
que est legi-
di facili-
præterque
in studiis
neratione
institutiones ipsius Ordinis conventibus vestris depu-
tandos duxeritis in lectores, sine cuiusquam alterius li-
centia liberè in dominibus predicti Ordinis legere, ac do-
cere valeat in Theologica facultate (illis locis exceptis,
in quibus viget studium generale) ac etiam quilibet in
facultate ipsa doctorus solemniter incipere consuevit.

§. 6. Et quia prohibente regula veltra nulli fratrum Predicatio
Minorum est licitum populo prædicare, nisi à generali
Ministro vestri Ordinis examinatus, & approbatus fue-
rit, & sibi prædicationis Officiu ab ipso concessum: Nos
predicatorum fratrum laboribus & periculis discursi-
bus evitandis, necnon ut animarum salus possit inde fa-
cilius provenire, super prohibitione hujusmodi oppor-
tuna

tunx provisionis remedium apponentes, ut singuli Provinciales Ministri in suis Provinciis cū definitib[us] & sententiis à jure, vel à judice promulgatis generaliter Provincialibus Capitulis congregatis, fratres in sacra pagina crucitos examinare & approbare, & eis officium predicationis, Dei habendo præ oculis committere valeat (sicut ex forma regulæ Minister poterat generalis) plenam auctoritate præsentium concedimus facultatem.

§. 7. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca

examines ipsius Ordinis saepius transiuntur, propter quod statim & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis dominibus non faciunt maliōnem, quia etiam bonos & idoneos ac approbatos a vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibusunque malueritis Catholicis Pontificibus communionem & gratiam Apostolica Sedis habentibus præsentare; ipsique Pontificibus præsidentes a vobis fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni provisione vel obligatione ipsorum ordinandorum fratum ad ordines promovere.

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum altari portatili possitis Missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere sacramenta.

§. 9. Cum autem generale interdictum Terra fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris ac aliis quibusunque quum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clausis januis, interdicti & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, submissa voce liceat vobis celebrare divina officia, & Ecclesiastica recipere sacramenta; dummodo causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdicti, neque Ecclesia & Oratoria eadem fuerint specialiter interdicta. His vero qui vestris immorantur obsequiis cuncta liberè ministrae possitis Ecclesiastica sacramenta, & ipsos quin defecserint, in vestris cæmetertiis sepelire. Si quando autem in Terras, in quibus residetis, vel earum personam excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, vestris servitiis deputari, negotiorum quoque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis locorum operibus personaliter continue institerint, hujusmodi sententiae obnoxii minime habeantur, ibique posse audire divina, juxta formam qua locis ipsi in easu à Sede Apostolica est concessa: nisi idem causam dederint, vel excommunicati specialiter seu interdicto eodem contigerit.

§. 10. Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis p[ro] studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in reitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus ut in excommunicationis Terris liberè commorati, & ab eis tunc, & etiam quando per ipsas vos transire contigerit, necessaria vita depositere ac recipere valeatis.

§. 11. Generales quoque, & singuli Provinciales Ministri & eorum Vicarii, ac etiam Custodes in Provinciis & custodiis sibi commissis, predictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, undecunque absolucione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus in quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurterint sententias à jure, vel à judice generaliter promulgatis, & hujusmodi sententias innodatis aut in locis sic suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines, sic ligati, notam irregularitatis incurront, absolutionis & dispensationis beneficium valeant imparti, nisi adeo gravis fuerit & enormis excusus, quod sint ad eandem sedem merito destinandi.

§. 12. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos generalis & Provinciales Ministri, necnon & vices vestras gerentes, ac etiam custodes in propriis habueritis confessores, absolucionis & dispensationis beneficium vobis quum expeditius valeant imperti, juxta formam concessionis super absolutione & dispensatione fratum ejusdem Ordinis superius vobis facte.

§. 13. Ad hæc, volentibus vestro aggregari Collegio,

qui post assumptum habitum, vel professioem emissam recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innovatos, secundum formam ipsam vos Generalis & Provinciales Ministri, & prefati Custodes, ac vices vestras agentes, valeatis absolvire, & cum irregularibus dispen-

fare, si forsan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis, divina presumptient officia celeb[are], vel Ordines receperint. Ita tamen, quod si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis proper debitum sunt astricti, satisfaciant ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod postquam fuerint absoluti, hujusmodi voluntates aggregari supradicto Collegio, nisi mox Ordinem vestrum intraverint (etiam super hoc eis inducere à Prelatis ejusdem Ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias, a quibus eos taliter absolvit contigerit, relabatur. Ceterum vestra discretione caute provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum, in absolucionibus hujusmodi scandalum evitetur.

§. 14. Postò quieti veltræ provideret volentes, quod per literas Apostolicas Sedis, aut Legatorum, seu Delegatum ipsius, conveniri à quoquam minime valeatis; & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis invitari per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officiis, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationes sententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum teneantur per Apostolicas literas impetratas, & imprestandas in posterum, nisi hujusmodi Apostolicæ litteræ de hoc indulto, & ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolicæ indulgimus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Mónasteria monialium cuiuscumque Ordinis, vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus nō possitis. Ad recipiendum commissiones caulfarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas per literas prefatae Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel Legatos ipsius, vel etiam per quoscumque. Nullus insuper Archiepiscopos, vel Episcopos, nullusque alius praecipitatus Ecclesiasticus, nec eorū Vicarii, vel Officiales, ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias, contra Principes seculares, communates, populos, seu quoscumque benefactores vestros, nullusque delegatus vel ordinarius judex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alias lites seu controversias contingentia in causis quæ corā ipsi tractantur, quempiam veltrum compellere valeant, sine predicta Sedi mandato vel licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quisquam veltrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, mandatis aut iussionibus corundem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint injungendum.

§. 15. Ceterum Generalis & Provinciales Ministri ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis & Episcopis ac aliis quibuscumque proximum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrige, ac etiam non obstante contradictione aliqua, possit ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius jam obtetas, vel de cætero obtinendas, aliquos de Fratribus ipsius Ordinis prefatis Archiepiscopis & Episcopis, aut aliis teneat in socios depature, nisi dicta litera Apostolicæ obtinenda de indulto hujusmodi, & ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis & illorum saluti vident expedire. Nullus autem Legatus, nisi de latere nostro missus, auctoritate literarū Sedis Apostolicæ, speciali de hoc indulto, & Ordine vestro non facientium mentionem, nullusque Prelatus, nec aliqua persona,

religiosa vel secularia de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua, seu Ecclesie negotia procuranda, vel secundum manendum, aliquos assumere valeant, nisi quos Generalis & Provincialis Minister ipsorum, tanquam idoneos & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam subjaceret volumus Ordinis disciplinae.

*Missione ad
predicandum
Crucem, aut
contra hereti-
cos.*

§. 16. Illos vero ipsius Ordinis fratres qui ad praedicandum crucem, vel inquitendum contra pravitatem haereticam, seu ad alia hujusmodi negotia, sunt vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica deputati, tu filii Generalis Minister, tuique successores, removere seu revocare penitus, transferre, ipsique quod supercedeant injungere, aliosque substituere quam expedire videritis, libere, & licite valeatis, & in eos si contravenerint, censuram Ecclesiasticanam exercere, ac quilibet minister Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia circa statas ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit. Non obstantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quae de hoc non fecerint mentionem.

*Fratres ab
Ordine rece-
dere prohibi-
tur.*

§. 17. Inhibemus quoque ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sine Generalis, vel sui Provincialis licentia discedat ab ipso, discedente vero absque cautione literarum alterius ipsorum, praetextu alicuius privilegii Apostolicae Sedis, nullus audeat retinere. Quod si forte continere presumperint, vobis Generalis & Provinciales Ministri duntaxat licet sit in ipsis discedentes fratres sententiam excommunicationis promulgare.

*Licentia ab
Ordine, non
transfertur
ad aliud
coegeretur.*

§. 18. Si vero aliqui de fratribus vestri Ordinis, post obtentam licentiam à Sede praedicta, aut à vobis, ad religionem aliam transculdi, infra duos vel tres menses se ad illam religionem sua salutem conguam non contulerit & ipsius non suscepit habitum regularem, licitum sit vobis Generalis & Provinciales Ministri, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tanquam contra alios Ordinis vestri apostatas procedere secundum quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi vobis in illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla professione facta, inde presumperint resilire.

*Apostataque
immo etiam ab
Ordinariis
exercetur, ex
Concil. Trid.
sess. 6. c. 3.*

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcere, & alias subdere disciplinae rigori possitis per vos, ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inveniri, invocato ad hoc li opus fuerit auxilio brachii secularis, Inhibemus etiam ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem seu Provinciales Ministros aut Custodes expelli contigerit, vel qui egressi fuerint, proprio suo motu praedicare, confessiones audire, seu docere presumant, nisi ad aliū Ordinem, in quo licet hujusmodi exercerent officia transierint, de vestra vel dictorum Ministrorum licentia speciali. Quod si forte ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram aliquid super praemissa temere attentare presumperint, Ministri ac Custodes, & eorum Vicarii in illos quos infra fines suarum provinciarum & custodiarum, juxta consuetudinem Ordinis vestri districtos inventent, talia presumentes, monitione praemissa auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos, praeterquam ad B. Augustini, Templariorum, Hospitaliorum, & aliorum religiosorum arma portantiam ad vitandam occasionem evagandi, Generalis & Provincialis Ministri cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem. Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transeire, vel aliqui eos recipere seu retinere presumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicae, faciente de hoc plenariam intentionem.

*Habitu con-
simile, cate-
ris alii pro-
hibebit.*

§. 20. Inhibemus etiam, ut nulli, sive sit in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum aut ita consimile, quod propter eum Frater Minor credi possit, deferre licet abfque mandato Sedis Apostolicae speciali. Et ut dicta inhibito majorem con-

sequatur effectum, statuimus, ut hi qui habitum vestrum, vel sibi praedicto modo consimile deferte presumperint, ad deponendum ipsum per Diocesanos locorum, quum à vobis requisiti fuerint, monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticanam appellatione postposita compellantur.

§. 21. Cæterum quinhum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terra nihil, praeter domos & hortos cum virgultis praemiorum obtenuit celestium, duxerit reservandum. Nos piè volentes, quod ilorum fructus integrè vestra pauperatis usibus applicentur, ut de diuis hortis & virgultis nullam decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate praesentum indulgemus, districtius inhibentes ne quis à vobis de praemissis aliquid exigere, vel extorquere presumat.

§. 22. Quia vero nonnulli vestrae habitum religionis assumentes, diversis personis quæ sciri & inveniri non possunt, interdum aliqua bona restituere tenentur; vobis Ministri & Custodes ac Vicariis praeditis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi comitissimis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum viderint expedire.

§. 23. Sepulturam quoque in Ecclesiis vestris conceperimus & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremitate voluntati, qui se illi sepeliti desideravint, nisi excommunicati & interdicti, aut etiam publici usurarii fuerint, nullus obsistat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum afflumuntur, districtius inhibentes, ut nulli religiosi secularates vobis invitatis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Coemeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumultandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate presumant.

§. 24. Inhibemus insuper universi Fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum, nisi necessitatibus urgente articulo, alii quam Prælati suis peccata sua confiteri presumat, vel aliis ejusdem Ordinis Sacerdotibus secundum regulam & ipsius Ordinis instituta.

§. 25. Universi autem Ecclesiarum Prælati & aliis in-
hibemus, ne confessio vestras vobis invitatis audire, vel
compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas ac-
cedere, vel cum eis extra Civitates vel intra processiona-
liter exire, aut suis constitutionibus subiacere, vel eapi-
tula, scrutina, & inquisitiones in locis vestris vel alibi
de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatain, &
manuale obedientiam à Ministris, Custodibus vel Guar-
dianis vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel
destitutione, sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus
intromittere, seu prohibere ne ad civitates vel villas, ubi
religiosè ac honestè morari possit, à populis evocati
audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere
edificia, Ecclesias seu oratoria, aut in accedentes fratres
seu construentes hujusmodi, vel receptatores ipsorum
excommunicationis sententias ferre presumant.

§. 26. Concedimus quoque vobis, ut de his quæ in
ornamentis, vel pro eis, aut libriss, fabrica, luminaribus,
Anniversario Septimo, Vigefimo, Trigesimo, ac aliis ad
perpetuum cultum divinum, seu pro pietatis, aut virtutis,
ad fustationem vestram, vel indumentis, necnon pro
annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem ali-
qua domus vestri Ordinis obligante noscuntur, vel de
domibus, prædiis, & hortis, aliosque locis vobis secun-
dum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ
pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emen-
dis vobis legantur (dummodo praemissa non convertan-
tur in usus alios, sed in illos dumtaxat, pro quibus re-
linquuntur, aut alio, etiam qui in hac concessione vel
indulgentia continentur) nulli canonicaem justiam, aut
portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vo-
bis, vel ultimarum executoribus voluntatum, seu dece-
dientium hæredibus, de praemissa aliquid exigere vel ex-
torquere presumat, districtius inhibemus.

§. 27. Ad hoc ut licet Fratribus vestri Ordinis quum
de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam
edificia, seu omnem edificiorum materiam locorum quæ
dimittunt (dedicatis Ecclesias dumtaxat exceptis) quam
libros

libros, calices & parameta secum ad alia loca transferre, & aedificia ipsa cum solo & aliis ad eadem loca pertinenteribus, praeter Ecclesiastis per personas ad hoc a Sede Apostolica deputatas, vendere, ipsorumque pretium in alio ruin locorum ad quae dicti fratres se transferunt, aedificationem, seu alias in eorum utilitate in convertente, secundum quod eis melius videbitur expedire, quam ipsa pauoria & alia loca fratum ad nos & Apostolicam Sediem specialiter & immediate pertinere noscuntur. Et ne aliqui Archiepiscopi vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Praelati, seu quavis alia persona Ecclesiastica vel sacerularis, praedicta loca seu bona, occupare, accipere vel usurpare, aut quoquomodo ibi vindicare presumant, abique dicta Sedi licetia speciali districtus inhibemus.

§. 28. Indulgentes vobis, ut ad praestationem procurationum Legatorum praedictarum Sedis, vel Nuntiorum ipsius, seu Diccesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minimè tenetamini, hec ad ea solvenda per literas dictarum Sedis, aut Legatorum vel Nuntiorum ejusdem, seu Reccorum Territorum Ecclesiastice Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dicta Sedi litteræ impetranda plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine ficerint mentionem.

§. 29. Ceterum quum fœl. record. Innoc. Papa olim duxit statuendum, ut exempti quantcumque gaudent libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contratus, aut rei, de qua contra ippos agitur, rite possint coronam locorum ordinariis conveniri; & illi quoad hoc suam in ipso jurisdictionem, prout jus exigit exercere: Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullum libertatis & immunitatis, vobis & Ordini vestro per privilegia & indulgentias ab Apost. Sede concessas, praedictum generetur, auctoritate praesentium indulgenciarum.

§. 30. Decernimus ergo irritum & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes praeditos, in posterum promulgari contigerit penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.
Dat. Perusii 12. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 1.

V. Privilegium Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, leprosos undique suscipiendo, & ad domum aliorum leprosorum, cum eorum bonis transducendi.

Hoc approbat Pius IV. in const. 95. Inter, ubi videtis plenè de huius Militie privilegiis. Pleniū autem notabo in const. 28. Pii V. Sicut omnia quæ eandem Militiam tangunt.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis Ministero & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Universis Ecclesiarum Prelatis, exceptis & non exceptis, in virtute sanctæ obedientiae, & sub excommunicationis pena, quam ipso facto vos incurrisse volumus, nisi instanter hoc praesens mandatum curavetis diligenter: & nihilominus sub pena officii, & beneficii vestri tenore, tenore presentium præcipiendo mandamus, quatenus cum aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum ordinis Leprosorum S. Lazari Hierosolymitani, ad vos & loca vestra pervenerint pro capienda infirmis leprosis, sicut Dominus præcepit in lege Moysi, quod orantes profici ejificantur extra castra:

§. 1. Volumus itaque, sicut Deo complacet, tam Facultas eos quain mulieres, clerici & laici, religiosi & seculares, morbo Lepræ laborantes inventi, per eosdem fratres & procuratores eorum capiantur & ejificantur extra, cum corum omnibus bonis, tali mobilibus quam immobilibus, ad habitationem cum infirmis aliis domorum ejusdem Ordinis.

§. 2. Si vero Clerici vel Laici mandatum nostrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quod per remptio- res citatis eisdem, ut coram nobis compareant, praedictis fratribus facturi justitiam complementum.

D.P.A. 6. die.

5. Aug.

Quod Magistratus seculares describi faciant in libris Statutorum Civitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iste Ponsifex præcepit Inquisitoribus hereticæ prævatis, ut inf. in const. 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes sup. in const. 1. Innoc. IV. Cum adversus, & const. 9. Ad extirpanda.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Potestatis, & Reccorum, Confucib, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatis Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

A D extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ Innoe. IV. edit. prævatis zizania, quæ abundantius solito succer- dit leges con- verunt, supereminante illa libentius his diebus homine tra hæreticos, inimico, tanto studiosius iuxta commissari nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligemus eadem in necē Catholici seminis perva- gari. Ut autem adversus hujusmodi nequitia operarios surgant stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam fœlicis recordationis Innoc. Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ peftis edidit, & in capitularibus vestris, tam ipse, quam fœl. mem. Alexand. Papa prædecessor noster conscribi, ac à vobis exacta diligentia observari mandarunt: quia feriatum inferius continentur.

Constitutionem non ponu quia habet sup. Eas adscribi bis Pont. iu. bet in statu- tis Civitatum.

§. 1. Ideoque Universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adscriptionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factis, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæreticæ, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquisitoribus hæreticæ prævatis, & eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infra designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in Terram, appellatione remota compellat.

§. 2. Porro hac omnia statuta seu cōstitutiones & leges prefatae, & si quæ alte contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debent contineri, quorum unum in communis cuiuslibet Civitatis vel loci, secundum apud Diccesanum, tertium apud fratres Prædicatorum, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

D.P.A. 6. die
3. Nov. 1.

Quod prope Ecclesiastis Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, non possit novum Monasterium construi vel acquiri ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cuiuscumque Ordinibus Monialibus, infra spatium tercentum cannamatum.

Hoc

VII.

Hoc privilegium declaravit, & innovavit tal. II. inf.
in eius conf. 21. Exponi. Hodie autem servanda in
hoc est forma tradita à Clem. VI II. in cap. unico,
de Excessib. Prelat. in 6. Cetera autem de toto Or-
dine Franciscano indicari tibi sup. in confit. 5. Ho-
nor. III. Solet.

Edita An.D. C 1265.

L E M E N S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Fratribus, Prædi-
catorum & Minorum Ordinum Inquisitoribus heretica pra-
vitali, per Italiam auctoritate Sedis Apostolice depu-
tatis, & in posterum deputandis, Salutem & Apostolicam
benedictionem.

Exordium.

Ad consequendam gloriam ecclæsiae patriæ, sic di-
cuntur allexisse, quod semper ad hoc intenti estis & vi-
giles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ stu-
dium acquiratis. Hæc enim & alia sancta paupertate
Religionis vestre merita nos inducent, quod sumus ex
intimo cordis affectu solliciti, ut in omnibus qua ad Dei
laudem & tranquillum statum devotionis vestre cupitis,
habeamus providentia studium efficacius.

Privilegium
de quo in rub.

§. 1. Sanè, non sine quadam turbatione animi fre-
quenter audiimus, quod inter vos, & Religiosos aliquos, illa de causa simulationis & dissensionis materia
oriretur, quia ipsi domos & Ecclesiæ Regulares juxta
loca vestra sine vestro gravi præjudicio, & dispicio ma-
nifesto quandoque contruire præsumebant. Cum itaque
ad Apostolici specter officii dignitatem, de regno militis
Ecclesiæ cuiuslibet scandali materiam abolete, nos
dignè volentes quod hujusmodi simulationis & dissen-
sionis occasio per diligentia nostræ studiorum amputetur,
auctoritate præsentium ordinamus & districte inhibemus,
quod nulli licet annodò de Prædicatorum Pœnitentia
JESU CHRISTI, B. MARIAE de Monte Carmelo, Ere-
mitarum S. Augustini, S. Claræ, aliisque Ordinibus in
paupertate fundatis, nullique mulierum de prædictis, seu
quibuscumque aliis Ordinibus, aliquod Monasterium,
Ecclesiæ vel Oratorium ædificare, seu construere, nulli
quoque seculari vel religioso cuiuscumque professio-
nis Ecclesiæ, vel Monasterio, seu Oratorium jam adi-
ficatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis
infra spatum CCC. Cannatum à vestris Ecclesiæ men-
surandarum per aërem, etiam ubi alias recte mensurari
loci dispositio nō permittit. Præterea statuimus, ut quic-
quid contra hujusmodi ordinationis & inhibitionis no-
stra tenorem, ex tunc in antea ædificatu fuerit, diruatur.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Can-
narum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos
Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui
ex regula, vel constitutionibus suis extra sepræ Ecclesiæ
rum Monasteriorum suorum, vel officinarum eorum &
clausuram ipsarum, nullas debent possessiones habere:
quod si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliqui-
bus membris suis habere, in aliis verò non habere nos-
catur, eum quoad ordinationem, inhibitionem, & statu-
rum hujusmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fun-
datis annumerari volumus.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipsarum octo palmo-
rum longitudinem continere.

§. 4. Non obstantibz varia locorum consuetudine,
sive privilegiis, indulgentiis, seu literis quibuscumque,
tam lupradietis, quam mulieribus, vel eorum aliqui ab
Apostolica Sede s. b. quacumque forma concessis, seu
etiam concedendis, que de præsentibus specialem, &
expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Perusii, 3. Kal. Decembri, Pont. nostri Anno 1.

VIII. Quod Inquisitores hereticæ pravitatis, describi
faciant in Statutis Civiratum leges editas ab
Innoc. IV. contra hereticos, Magistratus se-
culares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab isto Pontifice editum hisce Magi-
stris, habes hic sup. in confit. 6. Ad extirpanda.

L E M E N S E P I S C O P V S, Edictum
Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Fratribus, Prædi-
catorum & Minorum Ordinum Inquisitoribus heretica pra-
vitali, per Italiam auctoritate Sedis Apostolice depu-
tatis, & in posterum deputandis, Salutem & Apostolicam
benedictionem.

Ad extirpanda de medio populi Christiani hereti-
cae pravitatis zizania, quæ abundantius solito suc-
creverunt, supereminante illa licentius his diebus ho-
mine inimico, tanto studiosius juxta commissam nobis
sollicitudinem infudare proponimus, quanto perniciens
negligemus eadē in necē Catholici feminis pervagari.

§. 1. Ut autem adversus hujusmodi nequitæ ope-
rarios, confurgant stetq[ue] firmiter Ecclesiæ filii, ac
orthodoxæ fidei zelatores, Constitutions quasdam fœli-
cis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster
ad extirpationem heretica pestis edidit, & tam ipse,
quam felicis memoria Alexáder Papa prædecessor no-
ster, Dilectis filiis Potestatibus, sive Rectoribus, Consul-
ibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitati-
bus Civitatum, Caltrorum, aliorumque locorum per Ita-
liam constitutis mandarunt, ut constitutions ipsas in
suis conscribi Capitularibus facerent, & exacta diligen-
tia observerent. Vnde prædictis Potestatibus sive Recto-
ribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, &
Communitatiibus, damus nostris literis in mandatis, ut
ipsi & singuli eorum, constitutions easdem, cum qui-
busdam adiunctionibus, modificationibus, & declarationi-
bus per dictum Alexandrum prædecessorem nostrum, &
etiam per nos factas conscribi in suis Capitularibus fa-
cientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas
contra omnem heresin se aduersus hanc Sanctam Ec-
clesiam extollentem, sine aliqua omissione procedant.

§. 2. Quocirca si dicti Potestatibus sive Rectores, Consu-
les, Capitanei, Antiani, Consilia, & communitates, man-
datum nostrum super hoc neglexerint adimplere, vos &
singuli vestrum, illos & singulos eorum, infra designa-
tos vobis limites, per excommunicationem in personas,
& interdictum in terras eorum, monitione præmissa, ap-
pellatione remota cogatis.

§. 3. Non obstante si aliquibus à Sede Apostolica sit
indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod
personæ excommunicari, ac Civitates, Castra, Terra, &
loca ipsorum interdicti non possint, sive qualibet alia
indulgentia Sedis eisdem, per quam effectus præsentium
impediti valeat, vel differri: & de qua, cujusque toto
tenore, de verbo ad verbum specialem & expressam in
nostris literis oporteat fieri mentionem: & constitutione
de duabus dieris edita in Concilio generali.

Dat. Perusii, 15. Kal. Februarii, Pontificatus nostri
Anno primo.

Hic Pa-
mandi
quæsi-
ut ess-
cogniti-

Quæsi-
cogniti-

Eliet. 1265.

Canonizatio S. Hedwigis Ducissæ Poloniæ, &
præfinitio suæ festivitatis pro die 15. Octobris,
cum indulgentiarum clargitione pro eius sepul-
chrum visitantibus.

C L E M E N S P A P A Q V A R T V S,
Dilectis filiis Archiepiscopo Gnezen. & ejus suffraganeis,
Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exultat cunctorum fidelium pia mater Ecclesia
Novæ laudis, ex intimis jubilum productura, ex
eo quod declinante mundo ad vesperam, tanquam in-
stansabilem margaratam inveniens fortè dignoscitur mu-
lierem, cujus constantis animi inuincita, nec aries ex
adversis impulsus eventibus quatere potuit, nec ab illo
ipsam averttere quod in mentis utero dignè conceperat
proposito sanctitatis. Sed cum inventione difficulter Sa-
piens assertat hujusmodi mulieris, quænam sit illa dedu-
catur in lucem, & habeatur eius notitia, ne ab hominum
ignorantia nebulis notione subducta, laudum defraude-
tur præconiis, quibus per mundi climata est suis ubili-
bet meritis attollenda. Non enī quam tantæ virtutis ti-
tulus illustravit, decet amplius occultari sub modo,
quodque

D.P.A. 1. die
2. Novbr.

quodque teneat in abditis, quam divina meritorum quanto à tumultibus saeculi amplius secernantur. Hinc clementia benignitas sic proverit. Nec enim fortium mulierum voluerit antiquitas oblitio, sed supra candelabrum virtutis, & gratiae sic posuit, & erexit easdem, quod ipsarum memoriam edax non potest abolere veritas, & quæ aliorum bona graviter inficit fascinatio denigrare. Hinc Judith & Jael, quæ Holofernem, & Sisaram virili dextera peremerunt, suorum claritatem gestorum, ipsa depictavit perpetuis antiquitas monumentis, ut quæ antiquis utilitatibus fuerint, esset deinceps ipsiarum protogata memoria postet in exemplum. Propter quod ne ipsi antiquitati, quæ sollicitudinis manum, ut posteris ipsi proficeret, a laboribus non subduxit, quæque ut nobis disciplinæ, ac morum relinquere instituta, noctis observavit excubias, dissimiles judicemur, dignum duximus quæ mulier ipsa, & quid egerit expressus aperire, ut id eos minimè lateat, quos in sinceritatis proposito pia reddit devotione studiosos.

§. 2. Et quidem ipsa est pia memoriae Sancta Hedwigis, cuius per sanguinem derivationem natalium clavis sic refulsi, quod ab iis qui sceptra gestarunt Regnum, quosque insignes efficit Imperii celsitudo, tanquam propago generosa processit, radiis nobilitatis plus splendoris adjiciens ex se ipsa, quam sibi unde originem traxerat, provenerit ex radice, pro quo si secundum carnem, & mundum gloriandum fuerat, merito potuit nullo blandiente mendacio gloriari. Sed cum hujuscmodi gloria plerumque virtutis prospectum evançans, in elationis precipitet vitium, quos exaltat, ut in ejus pectore virtus Christi per gratiam redundaret uberior, non in ea quæ est carnis nobilitas, sed in suis dumtaxat infirmitatibus gloriam assumebat, advertens fructibus divinae dilectionis nequaque defluit, nec munere supernae benedictionis illos fraudari, quos salutiferae infirmitatis acredine à patre contingit benevolo visitari.

§. 3. Porro dum puerula fuit, vix quicquam puerile gessit in opere, & provectionis ætatis tempore fuccidente, ne adversario ulla occasione maledicti luppeteret, cum claræ mem. Henrico Duce Poloniae matrimonium duxit legitimè contrahendum, in quo tripartitum bonum conjugii salubriter conservando, sic prudenter se gessit, quod thoracis fidem inviolatam custodiens, & problem in Dei timbre suscepit erudiens, ab ipso Duce, cui non præcipiti voluntatis affectu, sed discreto semper in hac judicio creditur rationis, quo usque est assumptus de medio, per separationis injuriam non divertit. Licet ut orationi, & contemplationi vacarent devotus, thoracis ex pari voto, & contentu unanimi per multa annorum curricula habuerint sequestratum, cum Creatori suo minus obsequi valeat ad plura distractus animus, & viro placere cupiens mulier, in his quæ Dei sunt, interdum legior habeatur.

§. 4. Ipso denique Duce christianissime, prout asseritur, spiritum exhalante, protinus ad illius, cuius pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, tanquam libera, & à lege viri terrestris soluta, familiare cœlestium amplius aspiravit. Sed cum non inveniatur in terra suaviter viventium, etenimque malignantum detestetur, ubi potuit (cum totus mundus in maligno sit positus) reperire, ubi cum quæsivit ubi illum invenit, cuius desiderio flangeretur? Et quidem dum difficultatem inveniendi attenderet, & non posset non quædere quem amabat, fluctuabat nimium ipsius animus, & inter perplexitatis scopolos vehementius jactabatur. Vrgebat namque amor quædere, sed difficultas inveniendi quærendum, interjeclis obicibus sui sine propensiis retardabat. Sieque dum in anticipiti teneretur, sacra demum scripturarum relationibus est ejus autibus cœlitus instillatum, quod invenitur in campus silvæ, & est cum simplicibus sermo ejus. Tunc sollicita discurtere coepit indagine, & perquirere tota mente, ubi sunt isti campi, quos sua Deus præsentia sic illustrat, & in quibus illa viget simplicitas, quæ digna divinis affectionibus prohibetur. Sed qui dat intelligentiam spiritus, ei nutanti confessum occurrit, & node cuiuslibet dubitatis dissolvens, campus silvæ, loca religionis explicuit. In quibus tanquam in mundo non sunt, que mundi sunt nō, aguntur; sed tanto quod optabat, in eis reperitur facilius,

sancti Spiritus unctione (cujus est docere de omnibus) taliter studita, casti amoris suffragante vehiculo ad Monasterium Trebnicien. Cisterciensis Ordinis ed celerius trahitur, quod minus strenuis affectibus aggravatur, in cuius quidem Monialibus intentionis simplicitas, & mentis puritas sic placebant, quod cum eis esse divina clemètia credi poterat suas delicias deputasse. Et licet quæ regulares discipline fuerant, quantum suo licebat statui, præcunctis monialibus observaret, votum tamen professiois emittere, & renuntiare proprio renuit, non ob aliud (prout fertur) nisi ut haberet unde palmam potrigeret inopis, & aperire munificientia dexteram indigenti.

§. 5. Invento itaque ibi quem quæsierat anima sua, floridum in conscientia sibi protinus lectum parat, & ex suavi contemplatione, tanquam ad ejus amplexus admisi, hautu novâ capta dulcedinis, ex tunc amatum censuit, quicquid calix propinat aureus Babylonis. Dedi-

Demonis tentationes superavit

batur enim tanquam ejus inebriata amore loqui, seu audire de alio quam de ipso: munera venerabatur ipsius, & diligens ejus amicos, & ad ipsius se nutrum compones, non creditur quād adimplere prorsus studuerat, ejus scienter transgressa postmodum voluntate. Sed qui Evam omnium matrem seduxerat, similem matri filiam cœtinás invenire, postquam mundum ab ea contemni, & conculari præfensit, fraudis ordiebatur cōmēta, virus iniquitatis fundebat, & acuens vitorum sagittas, ipsam conabantur pervertere, cui cœlestibus inhærenti, unde ipse corruerat in videbar. Quia tamen fructu rēte ante oculos jacit pennatorum, cum ipsa ejus novisset astutias, parū illius insidias proculdubio formidabat. In sublimiori enim quam vallo virtutum munierat, arce feliciter se tegebatur, ubi velut divino fulga præsidio, ipsum inimicum prostravit, castra subvertens ipsius, & ejus machinamenta despiciens, telum minimè timuit, quod inimicus ipse ad perpendum hominem de pharetra lepus impietas educit, in hoc apparenz prædictis mulieribus eo fortior, atque præstantior, quo magnificenter est spirituali, quæ temporalem hostem protervere, & triumphi glorian de ipsi finaliter reportasse, cum plures velut per eum seductorem legamus peccora deputasse delictis, qui terga visibilibus hostibus non dederunt. Sed ubi peccati fomes?

ubi carnis fragilitas, & domesicus inimicus?

Numquid cessit certaminis? pugnare renuit?

& cum ipsius sanctæ mulieris cōgredi spiritu dubitavit?

Nō enim in hoc mortali corpore prorsus potest extingui, sed latens in medullis, serpit in carne, surit in venis, & in vitorum insaniam,

nisi cohíbeatur, erumpit. Quid utique ipsa prudenter at-

tendens, vigilis, & jejunis quasi assiduis, & veltuum af-

peritate, velut temperantia vomere, sic corporis terræ

excoluit, quod vitorum spinas & tribulos, tanquam ipsi

sabata spiritui, non produxit. Cumque corporis sui ager

tanta sollicitudine cultus, & fructuum honestatis fuisset

ubertate referritus, ipsum Deo Hostiā obtulit in suavitatis odorem, concupiscentias ejus mortificans, & non car-

neum, quia profecto non esset cum ratione obsequium, si

quis ad interpretationem corporis niteretur, & de ipso

ficeret hostia quæ non viveret per naturam.

§. 6. Postrem in omnibus iis ei non defuit, quæ est Prudentia in

lima & auriga virtutum prudentia, sed cuncta per eam omnibus

potest promovit & dedit gerenda, quod nec excessus in

modo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit pruden-

tius, quæ gratis obsequiis cœlestis Regis thalamum pro-

miserit? Quid seriosius, quam momentaneis æternæ, & tem-

poralibus sibi mercari divina? Si enim Abigail pruden-

tissimum scripturam commemorat, quia David, quem set-

temone diserto prius placaverat irritatum, est per interve-

tum connubium conjux effecta; quanto ista ea debet

cenferi solertia, quæ sponsa Christi meruit fieri, & ora-

tionum fragrantia, quibus se dederat incessanter, ipsa

pronum fecit ad gratiam, provocatum interdum delin-

quentium excessibus ad vindictam?

§. 7. O virtutum forma, pudicitia titulus, naufragis pudicitia que

portus, & in via morum errantibus semita veritatis. O vas in paupe-

ris, admirabile opus quidé excelsi, quod in terris Deus con-

stituit, ut iis, qui recte sunt corde, foret sinceritatis spe-

refusus,

qui pie ante

culum vita ejus. Nam illius fuit humilitatis dum vivebat,

quod

quod per illum modum pauperum se deputavit obsequis, quod eis flexis interdum genibus, vita necessaria ministravit, & manum leprosis ex voto compassionis exhibens liberaliter, et impensis sanie iporum vulcera nequaquam abhorrait; non morbi contagiosi formidavit periculum, sed quoq; sedulitatis studio quoad Deum & proximum ipsam amplius vis urgebat amoris, eo dictorum leprosorum subsidiis accuratius se infelix, ita quod ubi producebant hujsimodi ulcera, contingit visceris pietatis, tanquam ipsorum infirmitatem indueret, solabantur.

*Devotione &
humilitate
præfatis.*

§. 8. Illius quoque in omni sinceritate devotionis permansit, quod ex aqua cum qua ejusdem Monasterii moniales laverant pedes suos, tanquam per ipsorum contactum aliquid ei sanctitatis insesset, faciem sibi & oculos sepiissime aspergebat.

*Divinitatis
officiis fiducia
intervisit, &
oravit.*

§. 9. Divinis officiis, & missarum præsertim sic attente vacans solemnis, quod à solis ortu usque ad meridiem, ab Ecclesia dum hujsimodi dicerentur officia, non discessit, non tempore languida, nec acedie, quantum perpendi poterat, malo interim fatigata, nec tam men fessio cum hujsimodi solemnia cantarentur, quis eam astimet se dedisse quieti, cum tunc vel staret erecta, vel curvato poplite oraret reflexa.

*Divinitatis
officiis fiducia
intervisit, &
oravit.*

§. 10. Cujus vero in obitu quandam Henrici Ducis Silesiae unici nati sui patientia fuerit, non est præterendum silentio, cum id Deum timentibus deletabile sit audire. Ingressus enim est ad ipsam doloris balsum, veste lacera, vultuque demissu, & ejus singulti saepius in terrumpente sermonem, vix quonodo idem Dux vir utique glorioius tartarica gladiis feritatis occubuit, exprimeret potuit, hujsimodi singultibus impeditus. Quo tandem auditio ipsa non contraxisse faciem, non emisisse susppiria dicitur, sed exultante spiritu protinus respondit: Gratias tibi ago Domine Deus, quod talen mihi dare dignatus es filium, qui nullas unquam mihi molestias ingenerens, me semper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licet ipsum dum vivo letarer habere præsentem, ei tame in hoc congaudeo, quod per viam martyrii suo meruit redemptori conjungi: ipsius itaque animam rabi suppliciter recomendo. O verbum acceptio dignissimum, & monumentum perpetuis solemniter annetendu.

*Patiens
summa fuis
in obitu He-
nrici Ducis
Silesiae
nati.*

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in casu tam flebili, ubi tota patria sua orbitatem deflebat, non eam macore affici, & flentibus non perfundi, nisi quod ipsa premisum noverat, non amissum, & ut in matribus in morte filiorum immoderat macerentibus, esset efficax medicina doloris, & consolationis exemplum.

*Obitus sancti,
& multa
subsequentur
miracula,
quorum ali-
qua hic re-
guntur.*

§. 12. Denique cum in spirituali certamine vincenti in premium debeatur corona, volens ipsam eidem reddere iudeus Iudex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum superans sibi debitam fecerat, tot triumphis ipsam suis signatibus insignitam, corporis mole deposita, vocavit ad patrem, illa sibi Regni corona concessa, quæ non mactescit, non tollitur, nec arefit, sed felicem perenniter efficit quem fulgoribus gloriois insignit. Non enim temporis, quod corruptionis est causa, subjacet hæc corona, cui semel conceditur, postmodum non auferitur, cum ea concella non possit ingratitudo committi, quæ est causa sufficiens muneric revocandi: cumque semper inhæreat fonti vite, nunquam deponit vigorem, nec dispendit ariditatis afficitur, cuin sine intermissione irriguum partcipet talis fontis. Quis non ad hanc venire festinabit coronam? Quis labor, quod onus, quæ tanti non leviget premii magnitudi? aut quæ ad præsens amariudo tam vehemens, tam molesta, quæ tanta remuneratio non dulcescat stipendio? O felicem forenam, quæ hanc coronam obtinuit, quam bonorum omnium exhibet retinuator. Regali itaque diademate sic insignis, cælesti regnabat in patria, non immemor exuliu fulpirantium ad ipsam cum lacrymis, quos suis adeo beneficiis consolatur, quod suotum interdum reatum veniam, & languorum percipiunt ejus patrocinio medicinam legitime in hoc mundo debitam certantibus. Quod quidem subiecta declarant evidenter miracula, pauca ex multis ad præsens electa, tanquam validissimis, & indubitatis testimoniosis proculdubio comprobata.

§. 13. Nam puer quidam fuerat casu fortuito delapsus in amne, quod per alveum ligneum sub rota molendi dum volueretur deducto, stetit ipsa rota, revolutionis officio propter hoc impedito, & dum ab iis, qui ipsius custodia præterant molendini, cur istud accideret exquiritur diligenter, ipsorum de pueri offertur aspectibus, quæ super aqua verticem pedum extremitas ferebatur, & licet compassionis spiritu suggestente, ipsum de aqua, ubi per horam & amplius sic latet immeritus, deducere moluntur, eis tamen rota magnitudine obstante, perficte nequeunt, quod officio pietatis intendant. Sed ut ars virium suppleat ingenio defecum, rotam ipsam quibusdam artificios instrumentis adhibitis cum pueri sursum trahunt, cuius corpus sic erat ob ipsius magnitudinem rota compressum, quod in ea parte, qua ventre dorso dignoscitur adhærente, redactum id judicent ad spissitudinem palmarum manus, cunque attritum, gelidum, & nimio est rigore protensum, ita quod ipsum examini testes afferentes proculdubio extitisse, ipsius Sanctæ nomine suppliciter invocato, vita sic redditur puer, quod suis mane diei sequentis, nullo in eo perdurante laesione vestigio, pedibus ambusavit.

§. 14. Fuit etiam quædam nobilis mulier, quæ propret vehementer, & diutinam cephalicam passionem, illam caliginem incurrit oculorum, quod eorum intuitu defecivo, manus ejus non poterat comprehendere: & cum ope medicorum sibi succurriri non posset, ad ipsius Sanctæ sepulchrual adducitur, ubi munere protinus sanitatis adepto, recidivæ passionis molestiam postmodum non incurrit.

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quæ nervis contraxis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progressum, cuius ita utruque femur computruit, quod veribus inde nasciturus erat expositum corrodendum. Cumque ad ipsum tumulum suffragio fuisset amicorum portata, inde sana sustentationis alicuius subsidio, in domum revertitur non adjuta.

§. 16. Insuper quidam fuit, qui tantam à pueri gravitate habuerat tibiarum, quod vix cannae grossitatem excedebat, & idecirco nec ire poterat, nec standi etiam super eas habebat aliquam facultatem, & tamen se ad ejus sepulchrual appodiens, ejusdem implorato subsidio reverenter, prius quidem non absque timore, sed procedente tempore tibiis solidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione semota, libete atque secure petexit.

§. 17. Alia quoque mulier fuit, quæ manuum, pedes & lingua erat proflus inuidente paralysi officio fæminæ defitita, sed quam cito ad locum, in quo ipsa Sancta fuerat tumulata defertur, in integrum suscepit sanitatem, & ad illa restitutam evidenti miraculo, quibus eam prædicta privaverat aggritudo.

§. 18. Fuit etiæ quædam nobilis, qui biennio & amplius à lecto aggritudinis non surrexit, eo quod paralyticus in dextera corporis erat parte percutius, quæ regimine pellis amoto, plena remanserat foraminibus cancerosis, & cù effectu cuiuslibet medicinæ morbi excedet magnitudo, ad tumulū ipsu manibus amicoru portatur, ubi in lacrymas resolutus, sanitatem ad plenum flentibus impetrat, quæ ei medicina cōferre, etiæ periti medici studio nō valebat.

§. 19. Tam variis itaque morbis non dissimile, sed unum paratur antidotum, & remediu singulare, quod ex devotionis, & fidei puritate conficitur ad salutem, quod evangelica mulier, & rex ille, cuius oratione audivit, & lacrymam vidit Dominus, in suis infirmitatibus sunt experti, cuim fides illam salvaverit, & ad augmentum dierum sibi sanitatem induulta, cū lacrymis oratio alterius sit admissa. Hinc regnat virtus, virtutum exultat, & accrescente merito eliminatur impietas. Sed ubi Provincia Poloniæ tantis decoratur muneribus, ejus pretiosi corporis ditata thesauro, quid apud Deum favoris & gratia sibi poscenti poterit denegari, ex quo apud ipsum talis advocata meruit præsidio confoveti? Quod enim Polonus ipsos suo suscepit patrocinio promovendos, hoc sit eis in signum, quod ipsius reliquit in pignus corpus ipsum, sui videlicet spiritus indumentum; nec tamen per hoc credatur sic eam Polonorum esse patronam, quod

aliorum

Misericordia & declaratio Regule Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum.

X.

Hanc regulam constituit Innocent. III. supra in ejus Bulla Operante ubi notari. Quam declararunt Honor. III. & Vrb. VI. ut ibidem dixit, sed eorum Bullas pratermissi, cum hac plenior missa facerit.

CLEMENS EPISTOLA I. S. C. O. P. V. S. Edita An. D. 1267.
Seruus Servorum Dei & Dilectis filiis Ministerio majori & Fratribus universis Ordinis Sancte Trinitatis & Capitivorum, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

In Ordine vestro, ejusque professoribus, quos sincere Exordium. diligimus, id semper haberi querimus, ut assiduis, spiritualibus potissimum, ac temporalibus etiam incrementis proficiant, & honestatis, & dulcis delectabiles proferant & honoris: unde recte agimus, si iis quæ ad hæc promovenda, & ex consultâ deliberaationis sunt providentia, ut inconclusa in posterum permaneant, auctoritatis robore Apost. adhibemus.

S. 1. Dudum sanè, ut acceperimus, vobis felicem Urbano Papæ prædecessori nostro exponentibus, quod prædicto obseruantæ statutorum & Regula ipius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipsiis habentibus conscientias scrupulosas, circa divinorum executionem, & utilitatem procurationem temporaliū Ordini prædicta difficultatem damnosam frequenter inerit contingebat, ac super hoc vobis per Apostolicam postulatibus prævidentiam subveniti, dictus prædecessor Venerabilis fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Sandri Viatoris, & Sanctæ Genoveſe Abbatibus Parisiensibus, suis dedit literis in mandatis, ut ipsi facientes sibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigentes & statuerint circa ipsa, prout secundum Deum, prædictorum Ministrorum & Fratrum salutem, & uirilitati ejusdem Ordinis, ipsiis vitum extitit expedite, sicut in literis conscriptis, sigillatis Episcopi & Abbatum prædictorum, plenius continentur.

S. 2. Verum Episcopus & Abbates prædicti, facientes sibi Statuta & Regulam hujusmodi exhiberi, ac ea examinantes, iuxta formam libi traditam diligenter illa correxerint, & circa ipsa nonnulla etiam statuerint, prout secundum Deum, prædictorum Ministrorum & Fratrum salutem, & uirilitati ejusdem Ordinis, ipsiis vitum extitit expedite, sicut in literis conscriptis, sigillatis Episcopi & Abbatum prædictorum, plenius continentur.

S. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, Et hæc Pont. quod per eosdem Episcopum & Abbates proinde factum modo confirmemus, istud auctoritate Apostolica confirmamus, tenetes literatum ipsorum de verbo ad verbum facientes præsentibus annotationi, qui talis est.

C. A. P. I.

In Nomine Sanctæ, & individua Trinitatis. Fratres dominus Ordinis Sanctæ Trinitatis, & Captivorum, sub obedientia Prælati domus suæ, qui Minister vocabitur, in castitate, & sine proptio vivant. Qui fratres extra dominus suæ professionis mitti non valeant, nisi pro scandalis manifesta penitentia indigentibus, & pro alleviatione domorum suarum, & pro nova domo edificanda, & in hoc solo casu, provideatur eis tanquam illius dominus professis. Omnes res undecimque licet veniant, in tres partes dividantur æquales, & in quantum duæ partes sufficiunt, exequantur ex illis opera misericordie, cum sui ipsorum, & eis necessariò famulantum moderata sustentatione. Tertia vero pars reservetur ad redemtionem captivorum, qui sunt incarcetati pro fide CHRISTI à Paganis, vel dato pretio rationabili pto redemptione ipsorum, & pro redemptione Paganorum captivorum, ut postea rationabili commutatione, & bona fide redimatur Christianus pro Pagano, secundum merita & statum personarum. Cum vero pecunia data fuerit, vel aliquid aliud (licet specialiter & propriè ad certum usum)

P. se. nper

CLEMENS QVARTVS.

semper de consensu illius qui dedit, si praesens fuerit, tertia pars separetur, nisi donator per se ipsum vel ad curatorem idoneum, fratrem vel alium, idem usus dominus expendat. Si vero donator sensuerit, ita quod commode non possit ejus assensus haberi, vel alias de ejus voluntate coheretur, ut in hoc casu via melior & ruita teneatur, rei datæ tertia pars separetur, exceptis terzis, pratis, vineis, nemoribus, officiis, nutritiis, & hujusmodi. Fructus enim inde excedentes, deductis expensis, secundum rationabiles examinationes Ministri & fratrum, in tres partes dividantur æquales: sed quæ pauca, vel nullas recipiunt expensas, omnes dividantur. Cum verò panni, calceamenta, vel minuta hujusmodi quibus sit necesse uti, quæ vendi vel conservari non expediat, data fuérint, vel à se ipsis habuerint, non dividantur, nisi Minister domus & fratribus vîsum fuerit expedite. De quibus singulis Dominicis diebus, si fieri potest, in Capitulo deliberetur. Si tamen predicta: ut panni, ter-

poterunt jacer frates in talibus lectis, quales eis fuerint preparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Cervicalis verò, cum collino ad sustentationem capitis, persistantur habere. In cappis, & caputis fratum implicantur signa, videlicet crux in pectore, cuius brachium, quod vadit in longum, sit in panno rubeo, illud autem quod vadit in transversum, sit carulei coloris. Calceamenta habent clausa, & ordinata, ita tamen quod genua non excedant, nisi sint equitantes. Liceat fratribus equos ascendere, & equituras tales habere, quales poterint, & sibi vi-

CAP. III.

Vinum sumendum à fratribus taliter temperetur, ut scilicet sumi valeat. Jejunent à propinquiori Dominica festo beati Martini hyemalis, usque ad Nativitatem Domini, & Quinquagesima usque ad Pascha. Insuper & aliis temporibus anni, omni sexta feria, nisi festivitas novem lectionum intervenerit, vel octava, ita tamen quod à Quinquagesima usque ad Pascha in cibo Quadragesimali jejunent, alia jejuniu quæ consuevit Ecclesia celebrare. Potest tamen quandoque Minister jejuniu cum discretione relaxare propter aetatem, vel viam, vel aliam iultam cauam: vel etiam facultate inspecta augmentare. Carnibus datis ab his, qui fortis sunt, vel sumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, vesci liceat tantum Dominicis diebus, à Pascha usque ad Dominicam propinquiorem festo B. Martini hyemalis, & à Natali usque ad Septuagesimam: & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Ascensione Domini, & in Assumptione, & Purificatione B. MARIE, & in festo omnium Sanctorum, & in ministris, & infirmis. Possunt tamen Ministri, cum fratribus suis de carnis edendis, extra refectorium, & in via, ex justa & rationabil causa dispensare. Liceatque fratribus sagamine vesci. Ae insuper, si qualitas temporis, & Monasteriorum necessitas id exegerint, etiam in ipso refectorio (Adventus tamen, & aliis à iure prohibitis temporibus exceptis) carnis hujusmodi vesci possint. Liceat etiam nutrituras emere & nutritre. Cum vero in itinere, sive peregrinatione fuerint, si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via, profecti ad remendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expensas. In Civitatibus, & Villis, sive Castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas, nisi forte in dominibus religiosis, etiam si quovis rogetur, & Archiepiscopis, Episcopis, & Regibus, si invitati fuerint, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in dominibus honestis, nec per noctem præsumant extra hujusmodi domos, nisi forte aliquorum fuerint Magnatum, vel Prelatogum officii deputati. Nunquam in tabernis, vel in hujusmodi inhonestis locis habitent comedant, vel bibant. Qui autem hoc præsumperit, iuxta arbitrium Ministri, majori, vel minori vindictæ subjaceat.

CAP. IV.

*Titulo M-
inistrorum,
Numeros fra-
trum, Letis-
que ac Veli-
tum &
equitatus.*

Omnes Ecclesie istius Ordinis (quas fratres sibi adficiunt) intitulentur nomine Sanctæ Trinitatis, & sunt plani operis. Tot fratres possunt esse in una coabitacione, tam Clerici, quam Laici, quot Minister & fratribus uniuscuiusque domus vîsum fuerit expedire; quorū unus Procurator sit, qui non Procurator, sed Minister, ut dictum est, nominetur; cui fratres reprimittere, ac impeditere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus suis, sicuti sibi met, juxta posse domus, prout unicuique opus fuerit, Minister fideliter administret. Vestimenta sunt lanea & alba, excepta cappa, qua honestatis causa, hunc coloris erit, quam etiam dum ad partes infidelium pro redimendis captivis se contulerint, de suorum Superiorum licentia mutare possint. Et liceat eis habere pelliceas, prout uniuscuiusque exposcit necessitas, & braccas, quas jacentes non deponant. Jaceant in laneis, ita quod pluma fulcrata, vel culcitra in dominibus propriis, id est, in quibus ad mandum fuerint deputati, nisi in ægritudine laborantes, & de fortis venientes, & hoc extra dormitorium, minimè habent. In aliis vero dominibus sui Ordinis, & alibi ubi cunque, sive in itinere, sive in peregrinatione fuerint, vel oppido, ubi venalis inveniatur: nisi forte Religiosi

*Charitus
fratrum
terris, &
infirmis
& hospitiis
ad alios
venerantur,
benignè suscipiantur, & charitativè juxta posse
domus illi subministretur. Avenam tamè vel aliud loco
avenæ hospitibus date nō teneantur, si fuerint in civitate,
vel oppido, ubi venalis inveniatur: nisi forte Religiosi
fine*

Sunt hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & certos sic, & professus: Major vero Minister postquam emere non possint. Si autem hospitalis venalem non invenerint, & in domo, qua suscepti fuerint, inveniatur, congruenter eis prebeat. Nullus frater Clericus, & Laicus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, iuxta arbitrium Ministri canonice puniatur, cum Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

C A P. V.

Silentium semper obseruant in choro, nisi frater alius cuius fratri, vel alterius fortè confessionem in dicto loco audiat. Paucā etiam verba in choro sub silentio, & si ne strepitu, propter aliquam justam causam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio silentium observabunt, nisi necessitas aliqua, vel iusta causa eos ad loquendum compellat: in quo casu paucis verbis & submissa voce loquentur. Exira vero predicta loca licet eis loqui temporibus aptis submissa voce, humiliter, & honeste. Ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalis. Similiter & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiuntur.

C A P. VI.

Capitulum, si fieri potest, singulis diebus Dominicis in singulis dominibus Minister cum fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domui sue, sive fratribus datis, & familiae nomine Ordinis datis, ut ad redemptionem captivorum terria pars deputetur, fratres Ministrorum, & Minister fratribus rationem fideliter reddant. Similiter singularis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat: & quid credere, aut agere debeant, simpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus fratres in Capitulo jadcentur. Nullus fratum frater suum in publico accuset, nisi bene possit probare: qui autem hoc fecerit, pœnam subeat quam reus subiret, si convinci potuisset: nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalam, vel aliquid hujusmodi fecerit, vel (quod absit) se invicem percusserint, iuxta arbitrium Ministri majori vel minori vindicta subjaceat. Si quis frater in fratre peccaverit, scilicet contra fratrem, idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sultineat patienter, licet sit innocens; & cum quieverit commotio animorum, benigne & fraterne commoneat, & corripiat eum usque inter se & ipsum solum, & pœnitentiam agere de commisso, & a similibus in posterum abstinere. Qui si non audierit dicas Minister, & ille corripiat eum secrete, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui vero scandalam movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extenda: & si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si vero hoc in publicum venerit, quemcumque secta fuerit pœnitentia, haec sit prior, scilicet ante pedes Ministeri, petendo veniam, totius corporis extensione, & postea secundum arbitrium Ministri emendetur. Generale Capitulum servetur in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quartae post Pascha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Ministeri elegantur, qui una cum majori Ministero, vel eius Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quæ corrigena & definita sunt in generali Capitulo, tempore ipsius Capituli, & etiam Visitatores constituti in diversis provinciis, & locum futuri generalis Capituli assignandi habeant potestatem. Nullus vero simplex frater ad generale Capitulum accedat, nisi vocatus à majore Ministero, vel missus à suo proprio Ministero, vel aliquam justam causam in Ministerum suum prætenderit, quam si in Capitulo generali non fuerit prosecutus, ad arbitrium majoris Ministeri & Correctorum canonice puniatur. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contra hendum, prius in Capitulo fratribus proponatur, & cum eorum consilio fiat & assensu, ut sic suspiciones & murmur evitentur. Si quis de substantia domus violentiam fecerit, & ad judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quam charitatè ille à fratribus moneatur.

C A P. VII.

Electio Ministeri per commune consilium fratum Clericorum fiat. Nec eligatus secundum dignitatem generis sed secundum vitæ meritum, & sapientiam doctrinam. Ipse vero, qui elegitur, sive major, sive minor Minister, S. Bullar. Mag. Tom. I.

electus fuerit, secundum formam in Regula hac annotam, ipsius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat, prout hactenus extit observatum, & consuetum, fratre unque omnium Congregationum cōfessiones audire, & absolvere ab omni transgressione Regule, sua possit auctoritate. Minor vero Minister omniū frātrum domus.

Sua audiē cōfessiones, dummodo verecundia repetiti excessus occasionem minimè præbeat tardius Praelatis suis, vel minus purè quam deceat, cōfistendi. Sollicitè vero Minister provideat, ut precepta Regulæ, sicut ceteri fratres, per omnia teneat. Postquam vero electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per maiorem Ministrum, convocatis tribus, vel quatuor Ministris minoribus, si comodiè infra tres dietas à loco valeant inveniti, & si comodiè haberi non possint, assumptis secum tribus, vel quatuor fratribus ejusdem Ordinis, virtutis religiosis, & honestis, de quorum consilio & assensu deponatur: & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si vero pro remotione tertiarum, vel alia causa rationabili, major Minister hoc facere non potuerit, vices suas Ministris minoribus magis religiosis committat. Si vero duo vel tres, pro locorum distantiā, haberi comodiè non possint, per aliquem Ministrum virtutis religiosum & honestum, cum tribus, vel quatuor fratribus religiosis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate majoris ratum habeatur. Major vero Minister si pro excessibus suis corrigendus vel deponendus fuerit, per quatuor vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

C A P. VIII.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit: primo per annum in habitu fratum cum expensis suis, præter viatum, omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo deserviat. Et post annum, si bonum, & conveniens Minister domus & fratribus videatur & illi recipiat, nil tam pro receptione sua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiat, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesia periculum imminere. Si vero de cuiusquam moribus visum fuerit dubitadū, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante professionem aliquis se intemperatè habuerit, & impatiens disciplinae, ad arbitrium Ministeri non emendaverit mores suos, tribuatur ei modestè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedēdi. In Ordine vero aliquis non recipiatur, antequam annum vigiliūm videatur compleuisse. Professio vero post annū in arbitrio Ministeri relinquatur.

C A P. IX.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu Laici. Juramenta non faciant, nisi magna necessitate, cum licentia sui Ministeri, vel iussi ab Episcopo suo, vel ab aliquo vices Apostolicas gerente, & hoc honesta, & iusta causa. Si quod vitium in re quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipsa die, qua infraimporatus fuerit, de peccatis suis confiteatur Minister, vel ei cui Minister injunxit, & communiceat, & omnia alia Sacraenta Ecclesiastica percipere valeat ab eodem. Omni secunda feria, præterquam in Octava Pascha, & Pentecostes, & Natalis Domini, & Circumcisionis Domini, & Epiphania, & præterquam in festivitatibus novem lectionis, & in octava Sanctorum, & aliarum festivitatum, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus ad minus in hospitali coram pauperibus pro statu & pace Sanctæ Romanae Ecclesie, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia confuevit orare, communis fiat oratio.

C A P. X.

In regularibus horis morem B. Victoris observent, exceptis fratribus servitis Principiū, & Praelatorum deputatis, & fratribus itinerantibus, exceptis etiam paupertibus, & prolixitatibus, & vigilis, quæ occasione laboris & paucitatis servientiū poterunt eis remitti de consilio piustum & religiosorum virorum, ad hoc in suo generali Capitulo à suis Ministeri, vel fratribus specialiter electorum. Propter paupertatem etenim suam tantas pauperationes psallendo facere non tenebuntur, nec ita tempestive surgere. In taluta similiter Ordinem S. Victoris Horis canonicis, & refusa.

Sandipac- sequantur Clerici : Laici vero barbas non radant, sed eas ad modum Templariorum, vel Conversorum Cisterciensium crescere permittant.

palis. §.4. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam nostram concessionis, constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

D.P. An. 5. Dat. Viterbiæ 7. Idus Decembris, anno Domini 1267.
dis 7. Decemb. Pontificatus nostri anno tertio.

XI.

Quod Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici, ad Prælaturas extra Ordinem assumptas, antequam consecrationis munus recipiant, omnia quæ ab Ordine habent, Conventui resurgent.

Alia de hoc Ordine notata sunt supr. ad constitut. 2.
Honor. III. Religiosam.

Edita An.D. C L E M E N S E P I S C O P V S,
1268. *Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Magistro, & universis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Proximum.

*P*rovidentia laudabilis, & salubris in cunctis vestris habeti debet operibus, ut exinde claretatem nominis in conspectu Dei, & hominum habeatis.

Causa hujus Prohibitionis. §.1. Cum itaque (sicut aliteris) contingat interdum quod illi ex vobis qui de Ordine vestro ad Archiepiscopatus, & Episcopatus, & alias Prælaturas Ecclesiasticas assumuntur, non considerantes quod ex professione in ipso emissa Ordine, nihil habent proprium, quod sibi specialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos hujusmodi tempore promotionis habent, utibus propriis applicare, secunque portate præsumant, in propria salutis dispendium, & dicti Ordinis non modicum detimentum.

Prohibitionis de qua in rub.

§.2. Nos præsumptioni hujusmodi volentes salubriter refragari, Universis Fratribus dicti Ordinis, ad hujusmodi Archiepiscopatus, Episcopatus, & Prælaturas de cetero assumendis, auctoritate præsentium distritiūs inhibemus, ne consecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratuī, quæ apud eos tempore sua promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus, de quibus assumpti fuerunt, cum integritate resurgent, nisi forsan idem Priors de consensu ipsorum Conventuum, usum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipso ab executione Pontificis ministerii noverint se suspensos. Inter hujusmodi autem libros non intelligimus comprehendendi quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres sub certa notabilia cum aliquibus privatis sermonibus collegerunt. Nulli ergo, &c.

D.P. An. 4.
die 9. Junii.

Dat. Viterbiæ 5. Idus Junii, Pontific. nostri anno 4.

XII.

Archiepiscopi & alii Prælati, gratias, & privilegia Ordin. Fratr. Prædic. S. Dominici, vel Frat. Minor. S. Francisci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata supr. const.
2. Honor. III. Religiosam. Et de Ordine Franci-
cano vide itidem supr. in ejusdem Hon. constitut. 5.
Solet.

Edita An.D. C L E M E N S E P I S C O P V S, &c.

1268. *Magistro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum.*

Exordium.

*O*rdinis vestri sacra religio, sub qua virtutum Dominio in humilitate spiritus laudabiliter deservitis, prometur, ut nos ipsum Ordinem sincera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per quæ materia submota gravaminis, status vestri tranquillitas procuretur.

§.1. Sancte, transmissa nobis conquestione monstratis, *C. in's Provinciæ* quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, & alii Ecclesiastici Prælati, vestris libertatibus derogantes, Indulgentias, seu Privilegia vobis Apostolica Sede concessa interpretari, & ad suum intellectum trahere moluntur (quamquam intellectum ipsum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujusmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipsorum interpretationem Privilegia ipsa servare compellunt, in vestrum non modicum præjudicium & gravamen.

§.2. Quia vero super hoc Apostolicæ provisionis medium implorasti: nos vestris supplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias, sive clara, quæ interpretatione non indigent, sive dubia contineant, de cetero interpretari præsumant, auctoritate præsentium distritiūs inhibemus, volentes ut cum ejus sit interpretari, cuius est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, dictæ Sedis iudicio requiratur. Nulli ergo hominum licet, &c.

Dat. Viterbiæ, Nonis Julii, Pont. nostri anno 4.

D.P. An. 4.
5. Iulii.

Confirmatio, modificatio & extensio constitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum contra hereticos, corumque complices & factores.

Hujusmodi Innoc. IV. constitutionem habes sup. lib. I.
Ad extirpanda, ubi notavi : Alexandri vero Bullam pretermisi, hac sola consentus, que omnia comprehendit, & postrema est.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Edita ad Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Potestatibus sive 1265.
Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis & Communitatibus Civitarum, aliorumque locorum per Italiam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

§.1. *A*d extirpanda de medio populi Christiani ha-
reticæ pravitatis zizania, que abundantius so-
lito succeruerunt, supereminante illa licentius his die-
bus hominis inimico, tanto studiosius, juxta commissam *Innocentius edidit in* *sua consti*
nobis sollicitudinem infundare proponimus, quanto per-
niciosus negligenteremus eadem in necem Catholici semi-
nis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitiae
operarios consurgant, stetque firmiter Ecclesie filii, ac
orthodoxa fidei zelatores, Constitutiones quasdam feli-
cis recordationis Innocentius Papa IV. prædecessor no-
ster ad extirpationem hereticæ pestis edidit, & in capi-
tularibus vestris, tam ipse, quam felicis memorie Ale-
xander Papa prædecessor noster conscribi, ac vobis ex-
acta diligentia observari mandarunt, quæ seriatim infe-
rius continentur.

§.2. Ideoque universitatibus vestre per Apostolica scri-
pta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, *Quae*
cum quibusdam adjunctionibus, modificationibus & de-
clarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, *declarati*
& etiam per nos factas, conscribi in vestris capitularibus *bus & u*
facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum *suis obser*
cas contra omnem heresim, se adversus hanc sanctam *ri præcipi*
Ecclesiam exollentem, sine omissione aliqua procedatis.
Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordini-
num Fratribus Inquisitoribus hereticæ pravitatis, & co-
rum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apo-
stolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis
in mandatis, ut infra designatos eis limites, singulos ve-
strum ad id, per excommunicationem in personas, & in-
terdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Leges autem & constitutiones sunt ha-

Lxx. I.

§.3. Statuimus, ut Potestas, Capitaneus, seu Rector, *Magistrus*
seu Consules, seu quisvis alii qui Civitati præsunt, vel lo-
co aliis ad præsens, aut pro tempore præfuerint in futurum *jurent, quæ*
in Italia, jurent præcisè, ac sine tenore aliquo attendere *leges in id*
obseruantur, *ticos lau*
invio

inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari
toto tempore sui regiminis, tam in Civitate vel loco sui
regiminis, quam in Terris sua dictioribus subjectis, omnes
& singulas infra scriptas constitutiones, & super his pra-
eclie servandis recipiet a quibuslibet sibi in potestaria vel

regimine succedentibus juramenta. Quae qui praestare
noluerit, pro Potestate, Capitaneo seu Confule vel Re-
ctore nullatenus habeatur, & quae ut Potestas, Capita-
neus, Consul vel Rector fecerit, nullam penitus habeant
firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos,
etiam si de sequela praestanda eis exhibuerit juramen-
tum. Quod si Potestas, Capitanus vel aliquis praedi-
torum constitutiones ipsas, & singula in eis contenta
servare noluerit vel neglexerit, praeter notam perjurii,
& perpetua jauctoriam infamiam, ducentarum marcarum
pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo,
& in utilitate communis cui praest, integrè conver-
tantur, & nihilominus ut perjurus & infamis, & tan-
quam hæreticorum fautor, de fide suspectus, & officio,
& honore sui regiminis spoliatur, nec ulterus Potestas,
Capitanus, Consul seu Rector habeatur in aliquo, aut
de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum
ullatenus assumatur.

L E X I I .

§. 4. Idem quoque Potestas, Capitanus, Consules,
Rector vel quisvis alii ad regimen cuiuslibet Civitatis
vel loci assumpti, in principio sui regiminis in publica
concio more solito congregata, bannum Civitatis vel
loci supponant, tanquam pro maleficio, omnes hæreti-
cos utriusque sexus, quocunque nomine conveantur, &
teneantur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus
positum confirmare. Præcipiant autem, quod nullus hæ-
reticus vel hæretica de cetero habitet vel moretur, aut
substitut in Civitate seu aliquo loco jurisdictionis aut
districtus ejusdem, & quicunque ipsum vel ipsam inve-
nit, libere capiat & capere possit impunè, & omnes res
mobiles ipsius vel ipsorum, penes eos inventas eis licen-
ter auferre, quæ sint auferentium pleno jure, nisi aufer-
entes hujusmodi sint ad hoc officium specialiter depu-
tati.

L E X I I I .

§. 5. Idem quoque Potestas, Capitanus, Consules
seu Rector, vel quisvis alii hujusmodi, infra octo dies post
introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Ca-
tholicos, & duos Notarios, & duos Servidores, vel quot-
quot fuerint necessarii, instituere teneantur, quos Diœ-
cesanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo
Fratres Prædicatorum, & duo Minorum Ordinum, ad
hoc à suis Prioribus & Guardianis, si Conventus ibi
fuerint corundem Ordinum deputati, seu Inquisitores
vel Inquisitor pravitatis hæreticæ duxerint eligendos. In-
stituti autem hujusmodi & electi, possint & debeant hæ-
reticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre,
& facere auferri per alios, & procurare hec tam in Civi-
tate vel alio loco, quam in tota eius jurisdictione atque
districtu plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere
in potestate Diœcesani, vel ejus Vicarii, seu Inquisito-
rii vel Inquisitoris.

L E X I V .

§. 6. Teneantur autem Potestas, Capitanus, Consi-
les seu Rector, vel alii ad hujusmodi regimen deputati,
quilibet in expensis Communis, cui praest, facere duci
eosdem hæreticos ita capitos, quocunque Diœcesanus,
vel ejus Vicarius, seu Inquisitores vel Inquisitor prædi-
tori in jurisdictione vel districtu Diœcesani Episcopi, seu
Civitatis vel loci voluerint illos duci.

L E X V .

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his om-
nibus adhibetur, quæ ad eorum officium pertinere nos-
cuntur, sive aliquo specialiter prædicto juramento, ubi
duo vel tres, seu plures praesentes fuerint ex eisdem.

L E X VI .

§. 8. Porro cum Officialibus hujusmodi eliguntur, ju-
rent haec omnia exequi fideliter & pro posse, ac super
his semper merā dicere veritatem, quibus ab omnibus in
his quæ ad officium eorum pertinent, plenius pareatur,
& tam dii dñi duodecim, quam Servidores & Notarii pre-

Bullar. M. L. Tom. I.

taxati, simul vel divisi, plenariath recipendi sub pœnis;
& bannis taxatis, & expressis in Constitutionibus in-
fra scriptis, quæ ad officium suum pertinent, habeant po-
testatem.

L E X VII .

§. 9. Possunt autem Officialies prædicti, Communita-
tis, Castris, Burgi seu Villæ præcipite sub pœna & banno
usque ad ducentas Marcas argenti, & ultra ad arbitrium
Potestatis seu Rectoris Civitatis vel loci, in cuius distri-
ctu vel jurisdictione fuerint, quod potestati seu Rectori,
vel Diœcesano, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus aut
Inquisitori hæreticorum præsentent infra præfigendum
eis terminum competentem, omnes hæreticos & hære-
ticas, quos & quas libi dii Officialies duxerint assignan-
dos. Et Potestas, seu Rector à non servantibus præce-
prum, pœnam vel bannum hujusmodi exigere tenea-
tur.

L E X VIII .

§. 10. Potestas autem vel Capitanus, Consules seu
Rector, vel alii hujusmodi, quocunque vocabulo cen-
seantur, teneantur habere firma & rata omnia præcepta,
quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis, seu plures;
& pœnas exigere non servantur.

L E X IX .

§. 11. Quod si dictis officialibus aliquo tempore ali-
quod damnum contigerit in personis vel rebus pro suis
officiis exequendis, à communi Civitatis vel loci per
restitutionem plenariam serventur indemnes.

L E X X .

§. 12. Nec ipsi Officialies vel hæredes eorum possint
aliquo tempore conveniri de iis quæ fecerint, vel perti-
nent ad eorum officium, nisi secundum quod eisdem
Diœcesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur
expedit.

L E X XI .

§. 13. Ipsorum autem officium daret tantummodo per
sex menses, quibus completis, Potestas, vel quicunque
ipsius Civitatis vel loci regimini præfuerit, teneatur
totidem subrogare Officialies secundum formam præscri-
ptam, qui predictum officium secundum formam ear-
dem in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

L E X XII .

§. 14. Sanè ipsis Officialibus dentur de Camera com-
munis prædicti, quando exiverint Civitatem aut locum, unde satisfac-
pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet die ri debet.
duo solidi Provenien. Senatus vel Imperialium in pecu-
nia numerata, quos Potestas, Capitanus, Consules vel
Rector, aut alius hujusmodi teneantur eis dare vel dari
facere infra diem tertium postquam redierint ad candem
Civitatem vel locum.

L E X XIII .

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum
hæreticorum & receptatorum eorum quæ occupave-
rint, & multarum ad quas fuerint condemnati, secun-
dum quod inferius continetur. Et hoc salario sint con-
tentii.

L E X XIV .

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istud officium im-
pediat vel impedit possit ullo modo officium vel exer-
citum compellantur.

L E X XV .

§. 17. Nullum etiam statutum conditum vel conden-
dum, eorum officium ullo modo valeat impeditare.

L E X XVI .

§. 18. Et si quis eorum Officialium propter ineptitu-
dinem vel inertiam, seu occupationem aliquam vel ex-
cessum Diœcesano & Fratribus supradictis visus fuerit ex-
monevendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum te-
neatur amovere Potestas, Capitanus vel quisvis alius
hujusmodi prædictorum, & alium secundum formam
præscriptam substituere loco ejus.

L E X XVII .

§. 19. Quod si eorum contra fidem & sincerita-
tem officii sui in favorem hæresis deprehensus fuerit ex-
cessisse, praeter notam infamia perpetua, quam tanquam
fautor hæreticorum incurrat, per Potestatem, Capita-
neum, Consules vel Rectorem, seu alium similium ad

Dicecesan. & dictorum Fratrum, vel Inquisitorum, seu Inquisitoris arbitrium puniatur.

L E X X V I I I .

*Omnis pra-
fuent auxiliis
Officialibus.*

§. 20. Potestas verò misitum suum vel alium Assessorem, si Dicecesanus vel ejus Vicarius, aut Inquisitores, vel Inquisitor auctoritatē Sedis Apostolicae deputati, seu dicti Officialis petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiā si præsens in Tertia vel inquisitoribus fuerit, teneatur tam in Civitate, quam in jurisdictione & distri- cto quolibet date ipsis Officialibus & eorum Sociis consilium & iuramen, quando hæreticum vel hæreticam capere vel spoliare, aut inquirere, seu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro hæretico capiendis, sub librarium vigintiquinque Provenien. vel Imperialium poena, vel banno. Universitas autem Castrum, vel Burgi sub poena & banno librarium quinquaginta, villa verò vigintiquinque Provenien. vel Imperialium, pro qualibet vi- ca soluenda in pecunia numerata.

L E X X I X .

*Pana probi-
bonum ne ba-
reterici capi-
tur.*

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium, vel capiētis ausus fuerit, vel defendere ne captiatur, seu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, seu locum aliquem ne captiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegatur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, sine spe redificandi funditus destruatur, nisi forte Dicecesano, vel in ejus absentiā ipsius Vicario una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel solo ipso Dicecesano, quādo Inquisitor vel inquisitoris presentia de facili haberi non poterit, legitime constititerit, prefata domus dominum in hoc casu penitus innocētum, & prolsus inculpabilem extitisse, ac etiam eum non esse credentem vel receptatorem, aut defensorem, sive fautorē hæreticorum, tenet de hæretica labe suspectum. Et bona quæ ibi reperta fuerint sicut capientium vel inquirentium, ac si heretici fuissent ibidem inveniēti, nisi forte prædictis, ut dictum est, legitime constititerit per testes fide dignos, & omni exceptione majorē, ipsa bona esse aliarum personarum quam domini domum earundem confiterit, publicentur, & sicut auferentium, nisi auferentes fuerint in hujusmodi officio constituti. Et infuper dominus domus illius præter notam infamiae perpetuæ, quam incurrit, componat communī Civitatis, vel loci quinquaginta libras Provenien., vel Imperiales, in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuum carcere detrudatur.

L E X X X .

*Hæretici se-
orsim ab
alii in custo
cavere en-
ficiantur.*

§. 22. Teneantur infuper Potestas, Capitaneus, Consules seu Rektor vel alii hujusmodi, omnes hæreticos & hæreticas, qui capti amodo fuerint, custodiri facere sub expensis communis Civitatis vel loci cui præsunt, per viros Catholicos ad hoc electos à Dicecesano, si præsens fuerit, & Fratribus supradictis, vel Inquisitoribus seu Inquisitore in aliquo speciali carcere tuto & seculo, in quo ipsi soli teneantur seorsum à latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum.

L E X X I .

*Pana af-
ganitum
non carceris
pro hæreticis.*

§. 23. Si quando aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipsis non contradicentibus, fuerint as- signati, vel se fortitan assignaverint, prædicti suppositi perpetuo carcere mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & assignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint juxta legem prædictā bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

L E X X I I .

§. 24. Teneantur infuper Potestas, Capitaneus, Consules vel Rektor seu quisvis alii hujusmodi, cum bono & seculo comitatu omnes hæreticos quocunque nomine censentur, infra dies quindecim postquam capti fuerint Dicecesano vel ejus speciali Vicario, seu hæreticorum Inquisitoribus vel Inquisitori præsentare, pro examinatione de ipsis & eorum hæresi facienda.

L E X X I I I .

§. 25. Damnatos verò de hæresi per Dicecesanum vel ejus Vicarium, seu Inquisitores, vel Inquisitorē prædictos, Potestas, Capitaneus, vel alii eorum supradicti, vel ejus seu eorum nuntius specialis, eos animadversione debita puniendos sibi relatos statim recipere teneantur.

L E X X I V .

§. 26. Teneantur præterea Potestas, Capitaneus, Consules aut Rektor, vel alii hujusmodi omnes hæreticos, quos captos habuerint, cogere citra membris diminutionem & mortis periculum, tanquam verè latrones & homicidas animarum & fures Sacramentorum Dei & fideli Christiana, errores suos exp̄ses fateri, & accusare alios hæreticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accusare suos complices, & fateri maleficia, que fecerunt.

L E X X V .

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit hæreticus vel hæretica, sine ulla spe redificandi funditus destruitur, nisi Dominus dominus eos ibidem procuraverit repetiri, & si dominus illius dominus habuerit cum ea domos alias appendices, cum una eademque domus interdum diversis & cohærentibus mansionibus distinguitur, omnes illa domus appendices, sive in domo illa, sive in ejus appendicibus hæreticus vel hæretica deprehensus fuerit, similiter destruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, ipsiusque appendicibus (nisi forte legitimè per testes fide dignos, & omni exceptione majorē, ipsa bona esse aliarum personarum quam domini domum earundem confiterit) publicentur, & sicut auferentium, nisi auferentes fuerint in hujusmodi officio constituti. Et infuper dominus domus illius præter notam infamiae perpetuæ, quam incurrit, componat communī Civitatis, vel loci quinquaginta libras Provenien., vel Imperiales, in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuum carcere detrudatur.

L E X X VI .

§. 28. Quæ autem de domorum & appendicium destruzione, bonorum publicatione, ac pœnam impositione facienda, dominis domum earundem præmissa sunt, volumus observari, nisi forte Dicecesano, vel ejus absentiā ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel solo ipso Dicecesano, quando Inquisitor vel Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, legitime constititerit, præfatarum domorum dominos in hoc casu penitus innocentes, & prolsus inculpabilis extitisse, ac etiam eos non esse credentes, vel receptatores, aut defensores, sive fautores hæreticorum, seu de hæretica labe suspectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eisdem, seu quovis modo puniti volumus, si, ut dictum est, apparuerint innocentes. Burgus autem ille, seu Castrum, in quo hæretici capti fuerint vel inveniēti, componat communī Civitatis vel loci in cuius districtu est, centum libras, & villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quam Castrum & Civitatem libras vigintiquinque Provenien., vel Imperiales, in pecunia numerata, nisi infra quintum diem receptatores ipsorum captos præsentaverint Potestati, sive civis alii Præsidenti ejusdem regimini Civitatis, nisi forsan per legitimas probationes Dicecesano, vel in ejus absentiā ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus, seu Inquisitore hæreticorum, vel solo ipso Dicecesano, quando Inquisitor vel Inquisitoris præsentia de facili habeti non poterit, plenè ac evidenter constititit, quod ipsis capere nullatenus potuerint, & eos ad captionem & præsentationem hujusmodi faciendas sufficientem & congruam adhibuisse follicitudinem & cautelam.

L E X X .

CLEMENTS QVARTVS

175

L E X X V I I .

§. 29. Quicunque verò deprehensus fuerit dare alii
cui heretico consilium vel auxilium seu favorem , præ-
ter aliam pœnam superius & inferius prætaxatam , ex
tunc ipso jure in perpetuum sit factus infamis , nec ad
publica officia seu consilia , vel ad eligendos aliquos ad
hujusmodi , nec ad testimonium admittatur . Sit etiam in-
testabilis , ut nec testamento liberam habeat factionem ,
nec ad hæreditatis successionem accedat . Nullus præte-
rea ei super quocumque negotio , sed ipse aliis responde-
re cogatur . Quod si fortè Jude exiterit , ejus sententia
nullam obtineat similitatem , nec causæ aliquæ ad ejus au-
dientiam perfervantur . Si fuerit Advocatus , ejus patroci-
nium nullatenus admittatur : si Tabellio , instrumenta
confecta per ipsum nullius penitus sint momenti . Cre-
dentes quoque erroribus hæreticorum , tanquam hæreti-
ci puniantur , Testamenta eorum qui hæretici decele-
runt , nullius volumus esse momenti .

L E X X V I I I .

§. 30. Teneantur insuper Potestas sive Capitaneus ,
Consules seu Rector , vel quisvis alius Præsidens regimi-
ni Civitatis vel loci , nomina vitorum omnium qui de
hæreti fuerint infamati vel banniti , in quatuor libellis
unius tenoris facere annotari , quorum unum commune
Civitatis vel loci habeat , & alium Diœcesanus , & ter-
tium Fratres Prædicatores , & quartum Fratres Minores ,
& ipsorum nomina ter in Anno in concione publica
solemniter faciat recitari .

L E X X I X .

§. 31. Teneatur quoque Potestas seu Rector , vel qui-
cumque regimini supradicto præfuerit , filios & nepotes
hæreticorum , & receptacorum , defensorum & fautorum
corum diligenter investigare , eosque ad aliquod officium
publicum seu consilium nullatenus admittere in futu-
rum .

L E X X X .

§. 32. Teneatur præterea Potestas seu Rector , vel qui-
vis alius hujusmodi regimini Præsidens , unum de Allef-
foribus suis , quem elegerit Diœcesanus , si fuerit præ-
sens , & Inquisitores seu Inquisitor prædicti auctoritate
Sedis Apostolice deputati , imittere cum eis , quando cum
que voluerint , in jurisdictione Civitatis vel loci , ac ejus
districtu . Qui Allefors secundum quod prædictis Inqui-
sitoribus seu Inquisitori vilum fuerit , ibi tres aut plures
boni testimonii viros , vel totam viciniam (si eis videbi-
tur) jurare compellat , quod si quos ibidem hæreticos sci-
verint , vel bona eorum , vel aliquos occulta conventicu-
la celebrantes , seu à communis conversatione fidelium
vita & moribus dissidentes , vel credentes , aut defensores
seu receptatores vel fautores hæreticorum , eos dictis
Inquisitoribus , sive Inquisitori studeant indicare .

L E X X I .

§. 33. Ipsi autem Potestas , Consules sive Rector , seu
quisvis alii regimini Præsidentes , purgare teneantur ab
hæretica feitate Civitatem vel locum cui præfuerint ,
totanque terram vel districtum sua ditionis , secundum
leges per quandam Fridericum , olim Romanorum In-
peratorem , tunc in devotione Romana Ecclesiæ persi-
stentem , Padua promulgatas contra hæreticam pravita-
tem , & carum tenores facete in suis annotata capitulari-
bus , nullis inde temporibus abolendos .

L E X X I I .

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu quisvis Rector
Civitatis vel loci , quocumque vocabulo nuncupetur , in
destructione domorum & condemnationibus faciendis ,
& in rebus inuentis , vel occupatis cōsignandis , dividendis , & de quibus superiorius dicitur , infra viginti dies post
quam accusatio sive denuntiatio facta fuerit , hæc omnia
ex qui cum effetu , & condemnationes omnes in pe-
cunia numerata infra tres menses exigere & dividere il-
las sicut inferius continetur . Et eos qui solvere non po-
tuerint , banno maleficii supponere , & donec solvant , in
carcere detinere . Alioquin pro his omnibus & singulis
syndicetur , sicut inferius continetur .

L E X X I I I .

§. 35. Insuper teneatur unum de Assessoribus suis
quocumque Diœcesanus vel ejus Vicarius , & dicti In-
quisitores seu Inquisitor hæreticorum voluerint , ad h.c.

peragenda fideliter assignare , & mutare pro tempore , si
eis visum fuerit opportunum .

L E X X I V .

§. 36. Omnes autem condemnationes vel pœnas , quæ pœna nullæ
occasione hæretis factæ fuerint , neque per concessionem , modo rela-
neque ad vocem populi ullo modo aut ingenio , aliquo xentur .

L E X X V .

§. 37. Teneatur insuper Potestas , Capitaneus , Con- Bona hære-
sul , seu quisvis alius Rector , omnia bona hæreticorum & sive
receptacorum eorum , quæ per dictos Officiales fuerint qualiter di-
occupata , seu inventa , & condemnationes pro his ex-
istas , necnon & lignamina , lapides & tegulas domorum
& turriū , quæ occasione hæretis destruuntur , & bona
tam mobilia , quam immobilia , quæ eadem occasione
confiscabuntur , dividere tali modo . Una pars deveniat in
commune Civitatis seu loci . Secunda in favorem & ex-
peditionem officij detur Officialibus , qui tunc negotia
ipsa peregerint . Tertia ponatur in aliquo tuto loco , se-
cundum quod dictis Diœcesano & Inquisitoribus vel
Inquisitor videbitur , reservada , & expendenda per con-
silium eorumdem in favorem fidei , & ad hæreticos exti-
pandos , non obstante hujusmodi divistonis statuto ali-
quo condito vel condendo .

L E X X V I .

§. 38. Teneatur præterea Potestas vel Rector Civ- Bona hære-
tatis seu loci alterius , vendere bona fide , cum consilio corum confi-
& assensu Inquisitor vel Inquisitor bona quæ con- cata ven-
fiscantur occasione hæreticæ pravitatis , infra tres men- dantur , &
ses post confiscationem hujusmodi : quod si non fece- per quos .
rit , præmissas pœnas eo ipso incurrat . Et nihilominus
Inquisitores vel Inquisitor libere vendere illa valeat ,
inquisito consilio Diœcesani , vel ejus Vicarii , si præsens
non fuerit , & duorum Fratrum Prædicatorum , & toti-
dem Minorum Ordinum , quos Prior & Guardianus , si
Conventus ibidem fuerint eorumdem Ordinum , ad hoc
duxerint eligendos . Et emptores bonorum hujusmodi
illa liberè ac licet habent & possideant , & verum ipso-
rum bonorum dominium , per emptorem hujusmodi
transferatur ad ipsos .

L E X X V I I .

§. 39. Si qui autem de cætero aliquod istorum sta- pœna non
tutorum seu constitutionum attentaverit delere , di- servantur
nuere vel mutare , sine auctoritate Sedis Apostolice spe- has consili
ciali , Potestas , Capitaneus , seu Consul , vel alius quisvis
Rector , qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel lo- syndicatu
co , teneatur eum tanquam defenorem hæreticorum
publicum & fauorem . Secundum formam præscriptam
perpetuè publicè infamare , atque punire in libris quin-
quaginta Provenientibus vel Imperialibus , in pecunia
numerata . Quam si exigere non poterit , cum maleficii
banno supponat , de quo eximi non valeat , nisi solvet
duplam dictæ pecunia quantitatem .

L E X X V I I I .

§. 40. Teneatur sancte Potestas sive Capitaneus , Con- Qui Magi-
sul seu quisvis Rector , infra duodecim dies sui regimi- stratum int
nis syndicatu præcedentem proxime Potestatem , Capi- precedenter
taneum , Consulem vel Rectorem , & ejus etiam Alfellores Potestatem
per tres viros Catholicos & fideles , quos infra tres dies syndicatu
regimini supradicti elegant unā cum Diœcesano Fratres
Prædicatores & Minoris à suis Priore ac Guardiano pa- syndicatu
riter assignati , seu Inquisitores seu Inquisitor hæreticæ
pravitatis de omnibus his quæ in statutis istis , seu consti- syndicatu
tutionibus & legibus antedictis contra hæreticos & eorum
complices editis continentur , & punire ipsos , si exce- syndicatu
lent in omnibus & singulis quæ omiserint , & cogere re- syndicatu
stituere de propria facultate , non obstante si per ali- syndicatu
quæ licentiam Consilii vel alterius cuiuslibet à syndica- syndicatu
tione fuerint absoluti . Iurabunt autem prædicti tres vi- syndicatu
ti bona fide syndicatu præfatos de omnibus supradictis .

L E X X I X .

§. 41. Cæterum teneatur Potestas sive Capitaneus , Consul aut qui quisvis Rector cuiuslibet Civitatis vel lo- statuta his
ci , delere , seu abridere penitus de statutis & capitulari- constitutioni
bus communis , quodcumque statutum conditum , vel bus adver-
condendum inveniatur contradicere istis constitutioni- delectantur .
bus , seu statutis , & legibus memoratis , sive quomodolibet

GREGORIUS X. PONT. CLXXXVI.

ANNO DOMINI MCCCLXXI.

obviare. Et in principio, & in medio sui regimini hæc statuta, seu constitutiones & leges ipsas in publica concione solemniter facere recitari, & etiam in alijs locis extra Civitatem suam seu locum, sicut Diecezano, seu Inquisitoribus, sive Inquisitori videbitur expedire.

LEX XL.

Hac confitutio-
nones publice
recitentur, &
in quatuor li-
bris scriban-
tur.

§. 42. Porro hæc omnia statuta, seu constitutiones & leges præfatae, & si quæ aliae contra hæreticos, & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicae conderentur, in quatuor voluminibus unius debeat tenoris contineri, quorum unum sit in statuto communis cuiuslibet Civitatis seu loci, secundum apud Diecesanum, tertium apud Fratres Prædicatorum, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

D.P.A. i. die
3. Novemb.

XIV. Contra Christianos ad Judæorum ritum transentes, ac Judæos conversos ad illum redeuntes, aut Christianos ad eundem trahentes.

Hoc idem statuit postea Gregor. X. infr. in const. 3. Turbato corde, & Clem. IV. hic sup. in const. 6. Ad extirpanda. Et Nicol. IV. constit. 1. Turbato, hic infr. & notavi aliam non absimilem constitue. edidisse Gregor. X. I. contra similes Christianos & Saracenos.

Edita An D. C L E M E N S E P I S C O P U S,
1267.
Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ prævatis, auctoritate Sedis Apostolicae depunitis, aut in posterum depunitandis : Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quidam Obri-
piani ad ritu
Judæorum, &
ad eorum ri-
tuum Christi-
anos tra-
hentes man-
dat puniri.

§. 1. *T*urbato corde audivimus & narramus, quod quamplurimi reprobi Christiani, veritatem Catholicæ Fidei abnegantes, se ad ritum Judæorum damnabiliter transtulerunt. Quod tanto magis reprobum fore dignoscitur, quanto ex hoc Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Contra eos
Papa ab In-
quisitoribus
procedi, ut
contra hæ-
reticos pro-
cedatur.

§. 2. Cum autem huic pesti damnabili, quæ ut accipimus, non sine subversione prædictæ fidei, nimis excrescit, congruis, & festi viis deceat remedii obviari, Universitatì vestre per Apostolica scripta mandamus, quantum terminos vobis ad inquitendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicae designatos, super priuatis, tam per Christianos, quam etiam per Judæos, inquisita diligenter & fideliter veritate, contra Christianos, quos talia inveneritis committitis, tanquam contra hæreticos procedatis.

Iudeos autem
ad eorum ri-
tuum Christi-
anos tra-
hentes man-
dat puniri.

§. 3. Iudeos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabiliter haec tenus induxerit, aut inveneritis de cetero indacentes, pena debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticanam appellatio ne postposita compelendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

D.P. An. 1.
die 16. Iulii.

Datum Viterbiæ, 7. Kalendas Augusti. Pontific. nostri anno 3.

Gregorius X. ex Civitate Placentia, Theobaldus VI. Geccomes ante vocatus, Archidiacus Leodiensis. Creatus Viterbiæ Kalend. Septemb. anno 1271. Coronatus Roma 1272.6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menses 4. dies decem. Creavit Card. 7. Obiit 3. Idus Januarii, Anno Domini 1276. Vacavit Sedes dies 8.

Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilii Lugdunensis secundi, pro die 1. Maii 1274.

G R E G O R I V S E P I S C O P U S, &c. *Edita ad*
Venerabilibus fratribus Patriarcha Hierosolymitano, & *1274.*
Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus Decanis,
Archidiaconis, Prepositis, & aliis Ecclesiæ Prelatis per
Hierosolymitan. Provinciam constitutis : Salutem & Apo-
stolicam benedictionem.

S. 1. ALVATOR noster in cuius di- *Queritur*
tatione cuncta sunt posita, Ci- *Ponit quae*
vitatem Hierusalem videns, & *Gratiæ ad*
prævidens futuram, flevisse *votio* *obedientia*
describitur super eam. Et nos *Romanæ*
itaque qui Civitatis veri David, *clesia se*
Religionis videlicet Christiani- *traxerim*
na, circa cuius regimen non *Quid p*
in sufficiencia nostræ debilitatis sicut nec debemus, in- *in hoc ev*
nitimur, sed de sola superabundantia virtutis divinæ *nerit, nisi*
speramus, non solum scissuras, juxta Prophetæ vatici- *subseq*
nium multiplicatas aperte vidimus, sed & ruinæ magnæ *ci*
periculum in subtractione Populi Græcorum qui à Sedis *ci*
Apostolicae devotione ac obedientia se subtraxit, in occu- *ci*
patione maxima, & vastatione validæ Terra Sanctæ, in *ci*
subversione morum, quæ universaliter in Clero graviter *ci*
obrepstis videtur, & populo, jam non tam cernimus, *ci*
quæ palpamus, num possumus non lugere ? num com- *ci*
primere lachrymas, continere suspiria, vel cohibere sin- *ci*
gultus? Perseverando cum tanta subite plangendi ratio, pla- *ci*
cketum declinare non possumus ; sed necesse est, jam foras *ci*
exeat, ab olim dum etiam nos minor status haberet, tanto *ci*
altius radicatus introsum, tantoque diuturnitate factus *ci*
acerbior, quanto facultate vitante diutiùs non est efficaciter *ci*
exire permisus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut *ci*
scientes incommode, ipsumque prudentius *ci*
estimantes, cooperationis remedio efficacius pro viribus *ci*
televant, & planctum pia compassionis officio dulcius *ci*
conflo-